

Catalunya Cristiana

Setmanari d'informació
i de cultura religiosa
ANY XLIV | NÚM. 2293
2,90€ | 17 SETEMBRE 2023

Trobada del Papa amb el president mongol, Ukhnaagiin Khürelsükh, flanquejats per la Guàrdia d'Honor.

Francesc viatja al cor d'Àsia per bastir ponts

La petita comunitat catòlica de Mongòlia
vibra amb la visita del Papa

P 5 | 18-12

Conversem amb
Meritxell Ruiz sobre
un inici de curs
marcat per la minva
demogràfica

P 38-40

Catalunya Cristiana

Subscriuiu-vos-hi

DESITJO SUBSCRIURE'M AL SETMANARI CATALUNYA CRISTIANA DURANT UN ANY (51 NÚMEROS)

Nom

Cognoms

Adreça

Població

DP

Tel.

NIF

A/e:

Edició paper 145€

Edició digital 90€

Edició en català

Edició en castellà

FORMA DE PAGAMENT

Únic pagament per any

Dos pagaments semestrals

Xec nominatiu que adjunto

Domiciliació bancària (ompliu ordre adjunta)

NOM COL·LABORADOR

Senyors, els prego que, a partir d'ara, i fins nou avís, carreguin al meu compte els rebuts que els presentarà Fundació Catalunya Cristiana per la meua subscripció al setmanari CatalunyaCristiana.

Titular

IBAN

ENTITAT

OFICINA

DC

COMPTE

DATA (DD/MM/AA)

Lliureu aquesta butlleta a:

Catalunya Cristiana

(Departament de Subscripcions)

Comtes de Bell-lloc, 67-69

08014 Barcelona

Conforme al que disposa l'article 6 de la llei orgànica 15/1999 de 13 de desembre, de Protecció de Dades de Caràcter Personal, autoritzo Catalunya Cristiana a incloure les meves dades personals al fitxer informàtic d'aquesta entitat així com a tractar-les, per tal de rebre informació periòdica de les seves activitats. En qualsevol moment el titular podrà exercir els drets d'accés, rectificació i cancel·lació, així com oposar-se al tractament de les seves dades adreçant-se a Catalunya Cristiana amb domicili al carrer Comtes de Bell-lloc, 67-69, 08014 Barcelona.

Signatura del titular

Catalunya Cristiana

SUBSCRIPCIONS ANUALS EN CATALÀ O CASTELLÀ

Catalunya, resta de l'Estat espanyol
i Andorra: 145 €
Gibraltar i Portugal: 145 €
Resta d'Europa: 222,99 €
Amèrica i Àfrica: 254,19 €
Àsia i Oceania: 325,43 €

Membre de:

Amb el suport de:

Generalitat de Catalunya
Departament de la Presidència

Director: *Òscar Martí Navarro*
Consiliari: *Mn. Miquel Ramon Fuentes*
Sotsdirectora: *Carme Munté Margalef*
Redactors: *Miquel Àngel Codina, Macià Grau, Rosa M. Jané, Joan Andreu Parra*
Lingüista: *Montserrat Pibernat*
Fotògraf: *Agustí Codinach*

Col·laboradors d'aquesta setmana:
Jaume Balateu, Josep Miquel Bausset, Pilarín Bayés, Esther Borrego, Agustí Borrell, Montse Claveras, Juanjo Fernández, Josep-Maria Font, Carles Izquierdo, Ignasi Miranda, Josep Miró i Ardèvol, Glòria Monés, Rodrigo Moreno, Consol Muñoz, Francesc Nicolau, Ramón Novella, M. C. Orduña, David Pagès, Joan Pallarès-Personat, Quique, Pere Roura, Meritxell Ruiz, Valentí Serra, Sebastià Taltavull
Redacció, administració, publicitat i promoció:

C/ Comtes de Bell-lloc, 67-69 - 08014
BARCELONA
Tel. 934 092 810, Fax 934 092 775

redaccio@catalunyacristiana.cat
administracio@catalunyacristiana.cat
publicitat@catalunyacristiana.cat
subscripcions@catalunyacristiana.cat

Fundadors: *Mn. Joan E. Jarque*
i *Mn. Francesc Malgosa*

Edita: *Fundació Missatge Humà i Cristià*

Administració: *Isabel Giralt (comptabilitat),
Dídac Campos (subscripcions)*

Autoedició i compaginació:
Joan Pàmies

Impressió: *Impressions Intercomarcals, SA*
Ctra. C-1.411, Km 34. Polígon industrial El
Cementiri.
Tel. 938 788 403. Fax 938 788 212 - 08272
SANT FRUITÓS DE BAGES

Dipòsit Legal B 14.387/79

ISSN català: 2938-2238
ISSN internet: 2938-2254

Les opinions expressades pels
nostres col·laboradors no reflecteixen
necessàriament la d'aquest setmanari

Sumari

04
La setmana

05
Editorial

06
Opinió

08
En primer pla

13
Vida eclesial

25
L'entrevista

30
Carta dominical

32
Bíblia

34
Litúrgia

36
Espai lectors

38
Societat

46
Agenda

47
Des del carrer

El bisbe Sergi s'acomiada de Barcelona

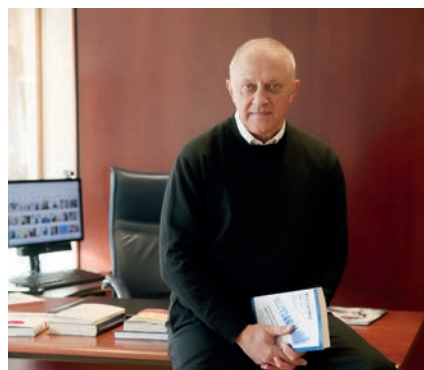

PÀGINA 16-17

Noves aportacions sobre les «Homilies d'Organyà»

PÀGINA 18-19

PÀGINA 25-29

Josep Lagares, president executiu de
Metalquimia

PÀGINA 47

Toni Hervás, director de Ràdio Estel

La setmana en tuits

PERE TORRES
@PERE_TORRESG

07/09/2023

Ambientòleg

Ens alarmen les terribles inundacions que proliferen, els incendis forestals de dimensió desconeguda, les onades extremes de calor... però encara no ho relacionem amb l'habitual acte d'omplir amb benzina el dipòsit del cotxe

MONTSE JIMÉNEZ
@MONTSEJIMVI

05/09/2023

Docent i formadora

Acollirem els alumnes. Com mereixen i com ha de ser. Hi hem dedicat horeees per compromís, vocació i responsabilitat, però així no es pot. L'escola necessita temps, diàleg i molta reflexió pausada. No va només de preparar espais físics ni llistes d'alumnes!

ANNA BERGA TIMONEDA
@ANNABERGA_

05/09/2023

Sociòloga

Ha estat un honor formar part de l'Equip Rector de la Universitat Ramon Llull tots aquests anys. Gràcies per tot a tantes persones amb qui hem fet camí aquest temps. L'enhorabona al professor i amic Jesús Vilar pel seu nomenament com a nou secretari general de la URL. Sort i encerts en el càrrec!

IGNASI MIRANDA
@IGNASIMIRANDA

01/09/2023

Diacon de Barcelona, periodista i músic
Des de dilluns 4 de setembre a Ràdio Estel, nova temporada amb *La Caravana*, *Estel migdia*, *Fabricació pròpia*, *Sense distància* i moltes altres propostes. Ens hi acompanyes?

Escollat a Ràdio Estel

IGNASI MIRANDA

El bisbe Sergi

Sergi Gordo ha estat protagonista de la nostra programació, especialment el diumenge 3 de setembre, amb la missa de comiat a la basílica de la Sagrada Família, i el dissabte 9, amb la de l'inici del seu ministeri episcopal com a bisbe de Tortosa. A la seu ebrenca, el prelat va reiterar el que havia dit sis dies abans: «Aquesta és una Església propera i m'hi sento com a casa des del minut zero.» Desenes de preveres i diaques de Barcelona, així com molts laics i laiques creients, van ser presents a la catedral de Santa Maria per acompanyar el nou titular de Tortosa.

Sergi Gordo va assegurar, en les dues celebracions transmèses per Ràdio Estel, que vol «viure a Tortosa el servei episcopal encomanat amb humilitat, comptant amb la gràcia de Déu però també amb la pregària de tothom». Igualment va anunciar que la coincidència amb la novena a la Mare de Déu de la Cinta ha permès que pugui presidir, com així va ser, l'Eucaristia de l'últim dia, diumenge 10 de setembre. El bisbe ja és a Tortosa però, com ell va comentar, «amb la petjada de Barcelona per sempre».

Zoom

MACIÀ GRAU

Amb motiu de la celebració del 150è aniversari del patronatge de la Mare de Déu de Meritxell, el secretari d'Estat del Vaticà, Pietro Parolin, ha viatjat al Principat d'Andorra els dies 7 i 8 de setembre. Allí ha tingut l'oportunitat d'entrevistar-se amb l'arquebisbe i copríncep d'Andorra, Joan-Enric Vives, i han concelebrat la missa del centenari al santuari-basílica de Meritxell, patrona de tot el bisbat d'Urgell. A la foto, el cardenal signa el Llibre d'honor de la catedral, amb Mn. Ignasi Navarri, rector de la parròquia de Sant Ot.

L'efemèride de la setmana

19 de setembre del 1991: a Volturino, els Alps italians, apareixen les restes ben conservades de l'Home d'Ötzi, que va viure fa 5.300 anys

Un viatge fet a mida

Com sempre fa abans d'emprendre un viatge apostòlic, el papa Francesc va pregar a la capella de la basílica de Santa Maria la Major del Vaticà per preparar la visita a Mongòlia, del 31 d'agost al 4 de setembre. Era el 43è viatge del seu pontificat, que arribava poques setmanes després de la seva participació a la JMJ de Lisboa. Als seus 86 anys (en farà 87 al desembre), Francesc és el Pontífex de més edat que ha viatjat a l'estranger. Fins ara, aquest títol l'ostentava Benet XVI, que va visitar el Líban el setembre del 2012, quan tenia 85 anys.

Com és habitual en ell, Francesc s'ha fet un viatge a mida dels seus interessos com a responsable màxim de l'Església catòlica. En primer lloc, viatjant a Mongòlia ha fet possible que el món occidental sortís del seu centralisme habitual per adreçar la mirada a un país asiàtic enclavat entre dos titans de la magnitud de Rússia i la Xina. Un lloc perifèric en clau del nombre de fidels catòlics: el 2022, els creients mongols pertanyents a la comunitat catòlica eren 1.470. Una minoria catòlica que conviu amb una majoria budista, cosa que posa en relleu novament la voluntat del papa Francesc de posar en valor la trobada i el diàleg entre religions a favor de la pau i de la llibertat religiosa al món.

Un país perifèric també si parlem en termes d'antiguitat, perquè si bé és cert que la presència cristiana es remunta al segle VIII, no ha estat fins al 1992, arran de la revolució democràtica, que els missioners han pogut tornar a sembrar-hi la llavor de l'Evangeli. En aquest sentit, qui s'ha endut un protagonisme destacat ha estat el recentment creat cardenal italià Giorgio Marengo. El missioner de la Consolata, nascut el 1974, als 29 anys se'n va anar a Mongòlia a predicar el cristianisme. Com diu Miriam Díez en un article a *El Nacional*, «al Papa li agrada aquest cardenal Marengo, perquè el veu totalment aliè a les dinàmiques de poder de les diòcesis convencionals, i més encara de la cúria vaticana».

I, finalment, es tracta també d'un viatge fet a mida en clau estratègica i diplomàtica a favor de la pau. Francesc va sostenir en la roda de premsa a l'avió que Mongòlia segueix «una política de tercer veí» i que la seva llunyania del mar i haver passat tota la seva història encaixonat entre dues grans potències els ha despertat «un anhel d'universalitat, de mostrar els seus valors a tot el món, i també de rebre dels altres els seus valors per poder dialogar».

LA SAL DE LA TERRA

Una mirada a la sequera des de la física

Eixut persistent. La terra s'esquerda, les plantes s'assequen. Els rostolls eixarreïts clamen al cel, com ho fa el pagès; com ho han fet tantes generacions que ens han precedit. Sí, l'aigua és una benedicció. Déu alenà sobre la Terra per donar-li vida en abundància.

En l'inici dels temps, l'aigua arribà amb els milions de cometes que queien del cel. El gel es va fondre i l'aigua s'aplegà a les parts baixes del nostre planeta. Diuen que fou al mar on començà la vida. «I Déu digué: Que les aigües produeixin éssers vius» (Gn 1,20). Cada ésser viu, en cadascuna de les seves cèl·lules, porta una gota minúscula del mar. Sense aquest líquid, les meravelloses reaccions químiques de la vida no serien possibles. Com que les plantes i els animals perden aigua continuament, cal restituir-la; però el mar es troba molt lluny. Beneït

sigui el germà Sol que escalfa l'aigua del mar i l'evapora. L'aire humit vola terra endins empès pel vent, s'enlaira, es condensa i precipita. «El vostre Pare del cel (...) fa ploure sobre justos i injustos» (Mt 5,43-48). Beneïda sigui la germana pluja.

Aquesta dansa delicada del vent i els núvols ha perdut l'equilibri. Les borrasques i els anticiclons ja no giren com ho feien abans. El clima està canviant. Al nostre país, el país on mai no ha sabut ploure, ara ho fa menys. I així serà en el futur. La història d'aquest desequilibri ens és ben coneguda. El petroli, el carbó i el gas que no parem de cremar estan escalfant l'aire i el mar. La Humanitat ho està fent des de fa 200 anys. Ni els nostres besavis, ni els nostres avis (potser ni els nostres pares, ni nosaltres mateixos) no ho sabien. No sabiem el mal que fèiem a la terra, a la biosfera i a nosaltres

PERE ROURA GRABULOSA

Catedràtic emèrit de Física, UdG/ Equip de Justícia i Pau, Girona

mateixos. «Pare, perdona'ls que no saben el que fan» (Lc 23,34).

Ara sí. La Ciència ens ho explica amb detall: el temps s'ha tornat boig i al nostre país manca aigua perquè els països rics hem abusat dels béns comuns de la Terra. És el pecat de l'afany sense mesura. Deixem, doncs, de cavar al pou on ens hem ficat: fem un pas decidit cap a la producció d'energia renovable i aprenem a viure millor amb menys. «Qui tingui dos vestits, que en doni al que no en té, i qui tingui menjar que el comparteixi també amb els altres» (Lc 3,11). Tinguem cura de la vida.

Fem un pas decidit cap a la producció d'energia renovable i aprenem a viure millor amb menys

---

AGUSTÍ BORRELL

Vicari general de l'orde del Carmel Descalç

Ens estem acostumant a la paraula *sinodalitat*, que fins fa poc era pràcticament desconeguda. L'Església universal ha entrat en un intens procés de reflexió conjunta que ha de portar-nos a reforçar la participació de tots en el discerniment i la presa de decisions. Ser cristià suposa formar part d'una comunitat fraterna on cadascú té el seu lloc i la seva dignitat, com també la seva pròpia missió al servei de tothom, i on cadascú ha de tenir la seva pròpia veu. La comunitat existeix realment quan hi ha acolliment i respecte dels uns envers els altres, sense excepcions i sense exclusions. Perquè la sinodalitat sigui un fet, cal que hi hagi una actitud d'escolta mútua i de diàleg sincer.

MIRADA AL MÓN

Fem camí junts

Hem après que sinodalitat vol dir fer camí junts. Tanmateix, per a nosaltres caminar junts o decidir entre tots adquireix un significat que va més enllà del que pot tenir en altres institucions o grups humans. L'element fonamental que caracteritza específicament la comunitat cristiana és la presència de Jesús. Estem units i reunits en nom de Jesús i entorn d'ell, i això és el

---

Jesús no és tan sols un mestre del passat, sinó que és present avui i sempre enmig nostre

que dona sentit a tot el que som i fem. Caminem junts, però no pas nosaltres sols, sinó amb Jesús. Per a nosaltres, Jesús no és tan sols un mestre del passat, sinó que és present avui i sempre enmig nostre. Ell és el guia i capdavanter, ell marca el camí i convida a tothom a seguir-lo.

Per això, en les nostres reflexions i decisions, és essencial escoltar-lo a ell, que continua parlant en el seu Evangeli i per mitjà de l'Esperit que ens acompanya en tot moment. Hem d'escoltar-nos mútuament, però sobretot hem d'escoltar junts la veu de Jesús que camina amb nosaltres. Hi ha una expressió de Teresa de Jesús que és un bon resum, en forma de pregària, de l'esperit sinodal cristià: «Caminem junts, Senyor.»

Un univers d'oportunitats

CARDENAL JOAN JOSEP OMELLA OMELLA
Arquebisbe de Barcelona

Fa unes dècades, molt pocs podien permetre's fer vacances i gaudir d'uns dies de descans en paratges idíl·lics o viatjar a països exòtics en cerca d'aventura. La pràctica turística s'ha estès i el ventall de possibilitats és ampli, gairebé podríem dir que hi ha un turisme per a cada butxaca. Tot i això, aquest estiu moltes persones no han pogut anar de vacances.

El turisme ens impulsa cada any a buscar estímuls lluny de casa nostra. L'activitat turística és un motor de desenvolupament econòmic de molts pobles. Aquest diumenge, l'Església que peregrina a Espanya celebra la Jornada Mundial del Turisme, que, aquest any, amb el lema «Turisme i inversions verdes», advoca per un turisme sostenible i respectuós amb les persones i amb l'entorn.

El turisme té diverses cares. Les seves llums i ombres són evidents, com ho són les llums i les ombres del món actual. L'Església no hi és aliena. Tanmateix, el turisme ens ofereix un univers d'oportunitats més enllà de la pura activitat econòmica. És una magnífica oportunitat per admirar la creació, compartir moments amb els nostres germans i per apropar-nos a Déu.

Al llibre del Gènesi, «el Senyor-Déu va prendre l'home i el va posar al jardí de l'Edèn perquè el conreés i el guardés» (Gn 2,15). Déu ens ha confiat la missió de cuidar el nostre món i tractar-lo amb delicadesa i amor. Quan fem turisme mai no hauríem d'oblidar aquesta missió. Podem gaudir i contemplar la bellesa de l'entorn que descobrim sent sempre agraïts i respectuosos amb aquest do rebut.

L'experiència turística és més intensa quan contemplem el paisatge, ens hi integrem i ens relacionem amb les persones, amb actitud humil i respec-

tuosa. De vegades descobrim realitats sorprenents i germans necessitats que ens commouen, realitats que qüestionen la nostra comoditat. Allunyar-se del que coneixem és obrir-se al que és nou i és una oportunitat d'aprendre, de conèixer altres cultures. Viatjar ens permet gaudir de l'hospitalitat, de la bondat de les persones, i compartir altres maneres de viure. Un tracte humà i amable mai no l'oblidem, com el més bell paisatge o un monument majestuós. La trobada amb el germà és una manera d'entrar en contacte amb Jesucrist.

El turisme és una activitat que genera molta feina i permet viure moltes persones. Tot i això, és un dels sectors amb condicions de treball que no sempre respecten la dignitat dels treballadors: llargues jornades laborals, sous baixos i molta pressió. Pensem-hi i planifiquem les vacances donant el nostre suport a aquelles entitats i iniciatives que ofereixen un bon servei i són honestes i responsables amb el personal contractat.

Quan viatgem com a turistes, seleccionem llocs d'interès per visitar. A la llista de possibilitats sempre hi trobarem algun temple. Des de fa segles, els catòlics hem preservat el nostre patrimoni cultural, que ajuda a comprendre la nostra història i espiritualitat. En aquest sentit, recentment, a la diòcesi de Barcelona, s'ha posat en marxa la iniciativa *Barcino Sacra Card*, que permet als visitants fer un recorregut singular per aquest patrimoni.

Benvolguts germans i germanes, demano al Senyor que el turisme sigui una oportunitat per al creixement personal, cultural i espiritual. Que aquesta agradable experiència dignifiqui aquelles persones amb qui entrarem en contacte i ens faci sensibles a les seves necessitats.

Un viatge a Mongòlia en suport dels catòlics locals i a la recerca de la Xina i Rússia

Francesc torna entusiasmat amb el silenci i l'espiritualitat dels mongols

El Papa va ser rebut pel president de Mongòlia, Ukhnaagiin Khürelsükh.

PAPA FRANCESC
 «És bo dialogar amb aquest gran continent, captar-ne els missatges, conèixer-ne la saviesa, la seva forma de veure les coses i d'abastar el temps i l'espai»

«He estat al cor d'Àsia i m'ha fet molt de bé. És bo dialogar amb aquest gran continent, captar-ne els missatges, conèixer-ne la saviesa, la seva forma de veure les coses i d'abastar el temps i l'espai», deia el papa Francesc en la primera audiència general dos dies després d'haver aterrat de Mongòlia. En torna enamorat de la gent, l'espiritualitat i els ritmes lents que els imposa viure en el territori menys densament poblat del món. També de fer pregària a l'estepa, tal com va recomanar en el vol d'anada, «per comprendre aquest silenci tan gran no intel·lectualment, sinó amb els sentits». Ho saben prou bé els missioners que van arribar al país arran

de la revolució democràtica del 1992 i que han sembrat la llavor de l'Evangeli en una terra que el desconeixia completament.

Francesc es va mostrar impressionat per la història de Mongòlia, un país que va posar fi al règim comunista de manera pacífica. Després va establir relacions diplomàtiques amb el Vaticà en temps rècord. L'any passat es van complir 30 anys de converses i Paul Richard Gallagher va viatjar al país per celebrar-ho. Era el primer cop que la figura del secretari per a les Relacions amb els Estats del Vaticà els visitava. Ara, el primer cop que ho fa un Papa. Moltes coses passen per primer cop a Mongòlia, un país amb una mitjana

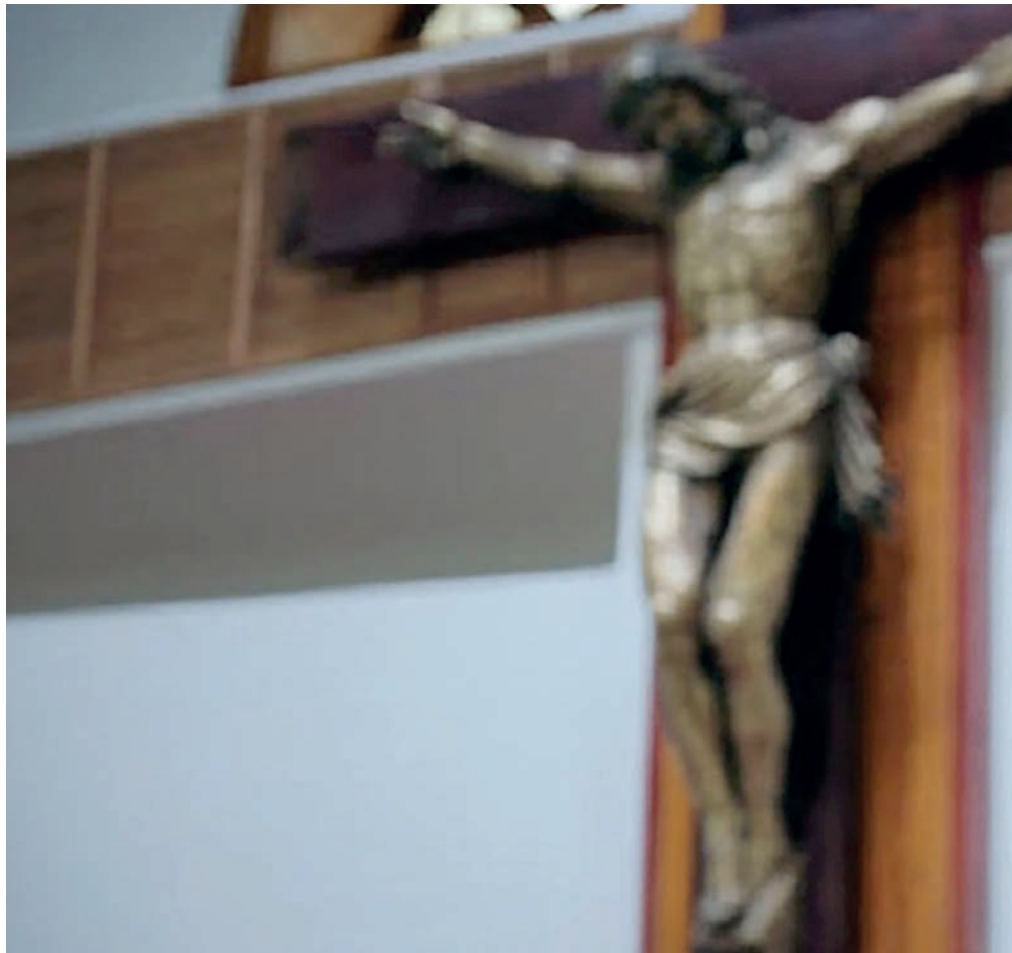
d'edat de 28 anys i una democràcia joveíssima.

En el primer discurs davant les autoritats, Francesc elogiava la manera tan ràpida com Mongòlia es va obrir al transcendent quan tenir-ne l'ocasió. «Ha estat, per tant, gairebé natural per a vosaltres arribar a la llibertat de pensament i a la llibertat religiosa, defensades en la vostra constitució actual, superada, sense haver arribat al vessament de sang, la ideologia atea que creia que havia d'extirpar el sentiment religiós, que retenia com un fre al desenvolupament.» La pitjor part de la persecució la van patir en el seu moment els budistes, els quals avui suposen un 53% de la població a diferència de l'1% que sumen els catòlics. Per això, a banda de donar suport a la comunitat cristiana incipient, una altra de les intencions del Papa en el seu viatge era bastir ponts amb aquesta religió. «La via interreligiosa, la via del diàleg ecumènic no són opcions de conveniència o d'oportunitat, sinó que són camins que, des del Concili, l'Església catòlica ha seguit sense sincretis-

Francesc es va mostrar impressionat per la història de Mongòlia, un país que va posar fi al seu règim comunista de manera pacífica

Al Papa l'enorgulleix que Mongòlia no hagi entrat en el joc nuclear com altres països del seu entorn

PAPA FRANCESC
«Que passin de llarg els núvols foscos de la guerra, que siguin apartats per la voluntat ferma d'una fraternitat universal en els quals les tensions es resolguin a través de la trobada i del diàleg»

L'estàtua anomenada «Mare Celestial» va ser trobada a les escombraries.

mes», declarava el secretari d'Etat Pietro Parolin a mitjans vaticans immediatament abans del viatge.

Al Papa també l'enorgulleix que Mongòlia no hagi entrat en el joc nuclear, com altres països del seu entorn. Sens dubte, la frase més cèlebre del viatge diu: «Que passin de llarg els núvols foscos de la guerra, que siguin apartats per la voluntat ferma d'una fraternitat universal en què les tensions es resolguin a través de la trobada i del diàleg.» Un desig que, si bé serveix per a Mongòlia, també s'aplica a altres potències de la regió que sacsegen el vesper de la guerra quan consideren que els pot beneficiar o que porten més de 500 dies envaint Ucraïna.

Amb tot, Francesc ha insistit que l'objectiu primordial del seu viatge no era diplomàtic, sinó donar suport a «la petita comunitat catòlica» clarament en minoria. I els ha animat a continuar evangelitzant per ser més el dia de demà, però tenint sempre en ment el perill que «l'evangelització es concebi com a

proselitisme» i la importància que els cristians expressin la seva fe «a través de la cultura del seu poble».

«No tingueu por de les xifres»

Segons les paraules del mateix Francesc, la comunitat catòlica de Mongòlia «té una història commovedora». Va sorgir pel «zel apostòlic» d'uns missioners que van marxar a un país que els era totalment desconegut, «en van aprendre la llengua, que no és fàcil, i venint de diferents nacions van crear una comunitat unida i veritablement catòlica». Ara el país compta amb uns 1.500 fidels repartits en nou parròquies, cinc a Ulan Bator i quatre més repartides per la resta del país. La més allunyada, a 430 quilòmetres al sud-oest de la capital, compta amb prou feines amb 30 fidels. Són pocs, però el Papa els ha insistit que «no tinguin por de les xifres reduïdes». Al capdavant, de moment els ha anat bé. Acaben de rebre el Papa i el prefecte apostòlic d'Ulan Bator, l'italià Giorgio

Marengo, va ser creat cardenal el 27 d'agost de l'any passat en reconeixement a la seva tasca.

Ell ha estat precisament un dels principals dinamitzadors de la comunitat i, gràcies al seu esforç (i al dels salesians i les missioneres de la Caritat de santa Teresa de Calcuta que el van precedir), el país ha consolidat una advocació mariana molt especial. Rep el nom de «Mare Celestial» i el 2 de setembre Francesc va resar davant d'ella juntament amb bisbes, sacerdots, religiosos, catequistes i altres agents pastorals. També amb qui la va trobar. És una petita estàtua de fusta de la Mare de Déu d'uns 60 centímetres d'alçada. Una dona pobra la va trobar a l'abocador de Darian (una ciutat freda industrial a la frontera amb Rússia) mentre buscava menjar entre les escombraries. Era l'any 1977 i ningú al país no sabia a qui representava la talla. De fet, la dona la va guardar anys a casa seva com un tresor per la seva bellesa i la mostrava als seus fills definint-la només com

la «dama formosa». Durant dècades va ser el tresor familiar i la seva possessió més preuada fins que unes missioneres van entrar a casa seva, li van explicar a qui representava i la dona els va oferir l'estàtua perquè se li pogués retre culte en un temple.

Quan Marengo va arribar al país com a prefecte apostòlic i va tenir coneixement d'aquesta història, ràpidament va traslladar aquesta imatge de la Mare de Déu a Ulan Bator per la festa de l'Anunciació. I, en la solemnitat de la Immaculada Concepció, la va entronitzar a la modesta catedral de Sant Pere i Sant Pau. Prèviament havia demanat als 1.500 fidels del país que cadascun donés un retall de roba que tingués un valor sentimental i que serviria per teixir un mantell a la Mare de Déu. És una història senzilla però que mostra com, en un país sense representacions de la Mare de Déu per l'aïllament geogràfic i el tancament del règim comunista, les deixalles que alguns llancen a l'abocador s'han convertit en la imatge mariana de més devoció.

Francesc va participar en una trobada interreligiosa.

Fidels xinesos saluden el Papa aprofitant la seva visita a Mongòlia.

Un tercer veí per al diàleg entre Europa i Àsia

No és casualitat que el Papa hagi visitat Mongòlia justament un any després del seu viatge al Kazakhstan, també a l'Àsia Central. Llavors tenia a l'agenda una reunió amb el patriarca ortodox rus, tot i que a darra hora Ciril el va plantar i va enviar en el seu lloc Antoni de Volokolamsk, president del Departament d'Afers Exteriors del patriarcat de Moscou, càrrec similar al que ostenta Paul Richard Gallagher.

Francesc vol reforçar la seva presència a la regió i normalitzar la seva posició amb la Xina i Rússia, dos països fronterers amb Mongòlia i que li donen molts maldecaps. El vol papal va evitar en tot moment sobrevolar territori rus i, per tant, enviar cap telegrama protocol·lari a Putin. Sí que es va fer amb Xi Jinping, president de la República Popular Xinesa, al qual Francesc va desitjar tant a l'anada com a la tornada «benediccions divines d'unitat i pau».

Tot i que el gegant asiàtic havia prohibit als bisbes locals viatjar a Mongòlia durant la visita de Francesc, sí que el cardinal Tong Hon i el futur cardenal Stephen Chow, bisbe emèrit i en actiu de Hong Kong respectivament, van celebrar la missa amb el Papa diumenge 3 de setembre. Tots dos procedien d'una regió administrativa especial on l'Església té més facilitats. «Vol-dria aprofitar la vostra presència per enviar una salutació calorosa al noble poble xinès. A tot el poble li desitjo el millor i que tiri endavant. Progresseu sempre. I als catòlics xinesos, us demano que sigueu bons cristians i bons ciutadans», va dir Francesc agafant-se les mans amb tots dos bisbes al final de la celebració.

Parlar en profunditat amb la Xina o Rússia pot ser una tasca intimidant, però ara Mongòlia pot contribuir a fer-la amb gran eficàcia. Francesc va sostenir en la roda de premsa papal que el país segueix «una política de

tercer veí» i que la seva llunyania del mar i haver passat tota la seva història encaixonat entre dues grans potències els ha despertat «un anhel d'universalitat, de mostrar els seus valors a tot el món, i també de rebre dels altres els seus valors per poder dialogar».

Finalment, Francesc va ser preguntat sobre un possible viatge al Vietnam en el futur, un altre país asiàtic on les relacions avancen molt ràpidament i que per fi compta amb una presència oficial del Vaticà després d'anys de relacions trencades. «És una de les experiències de diàleg més boniques que ha tingut l'Església en els darrers temps», va dir Francesc, el qual va afegir que li agradaria molt visitar el país però que, si no ho pot aconseguir per problemes d'agenda o salut, «segur que hi anirà Joan XXIV perquè és una terra que mereix que el Papa hi vagi». És a dir, qui sigui el futur Papa.

Aquesta setmana parlem de la situació dels jesuïtes a Nicaragua, Barcelona s'acomiada del bisbe Sergi Gordo, coneixem les noves aportacions de Jesús Alturo a les Homilies d'Organyà i recordem Pere Vivó i Gili

Nicaragua

José M. Tojeira, s.j., portaveu de la Companyia de Jesús davant la crisi a Nicaragua

«L'Església té la missió d'emparar i protegir les víctimes de la història»

ROSA MARÍA JANÉ CHUECA

Corren temps difícils per a l'Església catòlica a Nicaragua. La persecució religiosa del règim de Daniel Ortega no s'atura i la darrera víctima d'aquesta repressió ha estat la Companyia de Jesús. Aquest orde religiós se suma a la llista d'altres congregacions que també han patit els atacs del govern. En poques setmanes, Ortega ha confiscat la Universitat Centreamericana (UCA) de Managua i ha dissolt la Companyia de Jesús. En parlem amb el portaveu dels jesuïtes en aquesta crisi, el P. José M. Tojeira, s.j.

Quin ha estat el detonant per a aquesta agressió?

La Universitat Centreamericana (UCA) va quedar convertida en objectiu del govern quan el 2018 va obrir les portes perquè es refugiessin al campus persones que fugien d'una manifestació pacífica dissolta a trets per militars i policies nicaragüenes. La participació del rector fa uns anys al costat dels estudiants en un diàleg amb personal del govern també va molestar el règim. Però, en general, el detonant va ser el pensament lliure i amb orientació social característic de la universitat.

En quina situació queda la Companyia de Jesús i les seves obres?

La Companyia de Jesús continua treballant a través dels dos col·legis i la xarxa Fe i Alegria que té a Nicaragua. Els jesuïtes que queden a Nicaragua són gent madura, amb una fe fonda i amb una gran capacitat de resistència. Accions externes probables són la presentació de reclam per violacions a drets humans davant la Comissió Interamericana de Drets Humans de l'Organització d'Estats Americans i altres accions vinculades a les obligacions amb els drets humans.

Quin és l'objectiu del règim d'Ortega contra aquest nou atac a l'Església?

Ortega vol eliminar tota possibilitat de pensament autònom i crític. L'Església contrasta la realitat soci-

al amb els valors de l'Evangeli, amb freqüència té una veu profètica i té la missió d'emparar i protegir les víctimes de la història. Ortega vol eliminar la llibertat profètica i caritativa de l'Església.

Què representa l'UCA per a Nicaragua?

És una universitat molt centrada en la recerca, en el debat lliure sobre la realitat i en la promoció d'una cultura democràtica i solidària inspirada en la Doctrina Social de l'Església. Té 60 anys d'existència i s'hallaurat la imatge d'una universitat propera al poble i als seus problemes. Suprimir-la significa eliminar un llegat cultural i solidari important per al país en el seu conjunt.

Què passarà amb els estudiants?

Hi ha por per part de molts estudiants que voldrien obtenir els títols en una altra universitat diferent de la que ara porta el nom de Casimiro Sotelo. Tot i que no ha començat a funcionar encara, els nous noms de la universitat o d'algunes de les seves institucions impliquen que l'activitat universitària es canviarà per la d'un centre d'adoctrinament, amb totes les possibilitats que això suposa de classificar persones, marginar professors o estudiants que no combreguin amb la doctrina oficial, etc. Molts estudiants han sol·licitat ajuda per continuar els estudis a l'exterior o, almenys, d'una manera virtual amb universitats de fora de Nicaragua. La Companyia de Jesús ja està treballant en l'organització de diferents maneres de suport a aquests joves.

Inevitablement, aquesta situació porta a pensar en El Salvador del 1989. Tot i ser moments històrics i socials diferents, hi ha punts en comú?

Tots dos esdeveniments són fruit d'estructures de poder irracionals i cruels. La diferència rau en el fet que, tot i que a El Salvador va haver-hi una brutalitat sinistra i assassina, va haver-hi més facilitat per al diàleg i per emprendre camins de justícia i

«Els jesuïtes que queden a Nicaragua són gent madura, amb una fe fonda i amb una gran capacitat de resistència»

«Mons. Rolando Álvarez és el símbol més fort de la resistència cristiana davant de l'abús i el menyspreu de la dignitat humana»

El P. Tojeira davant la que va ser la seva escola a Vigo.

José Luis Barreiro

ESGLÉSIA EN SORTIDA

Tothom és estimat

Per diferents mitjans ens van arribar unes paraules que, a la Jornada Mundial de la Joventut de Lisboa, havien estat molt repetides i que, com a lema, ens van ressonar. Ara, ja passat un temps, les sento molt necessàries i penso que requereixen una bona reflexió personal per part de tots els qui ens sentim part d'aquest poble de Déu. Aquestes paraules són del discurs que Francesc va fer en la celebració de benvinguda de la JMJ. L'he rellegit i em ressonen molt endins. Per això vull compartir, principalment, tres idees que hem de fer realitat si volem anar transformant el nostre entorn. No podem deixar-les com a paraules que ens van emocionar un dia.

El Papa ens recordava que «som cridats ¿per què? Perquè som estimats» i «som estimats com som». Déu em crida i m'estima així com soc, ara i aquí, amb allò millor i tot allò millorable, amb el que desitjo i amb el que estimo, quan estic alegre i quan quelcom em preocupa... sempre i en cada instant Deu m'estima.

I com puc fer que això sigui una realitat per a aquella persona que no ho sent així? Segurament aquí ve la darrera frase i la que més hem anat sentint, la que aquella tarda Francesc va fer repetir: «A l'Església hi ha lloc per a tothom, tothom, tothom.»

Sí, en aquesta Casa hi ha lloc per a tota persona; hem d'aprendre a acollir i estimar cada persona que s'apropi o, millor, els hem d'anar a buscar perquè se sentin estimats en allò que són i que som. Només si estenem els braços podem abraçar el món i cal fer-ho en cada persona que tenim al voltant, perquè és i perquè és com és avui.

ESTHER BORREGO
Treballadora social

reconciliació. A Nicaragua el poder és absolutament oposat al diàleg.

Ja fa un any que Mons. Rolando Álvarez és a la presó, què suposa la seva fugida per a l'Església nicaragüenca?

Mons. Rolando Álvarez és el símbol més fort de la resistència cristiana davant de l'abús i el menyspreu de la dignitat humana. Com els antics màrtirs, està lliurant la vida gota a gota en una presó injusta. La solidaritat amb ell és una obligació i un deure per a totes les Esglésies. Retre-li honor és també un camí per fer front a la dictadura nicaragüenca. En aquest sentit, alguns hem suggerit la possibilitat d'honar-lo fent-lo cardenal de l'Església.

Quin paper ha de tenir o pot tenir l'Església al país?

L'Església sempre cerca la solució pacífica de conflictes i la defensa de la vida, la llibertat i la dignitat humanes. Mentre la dictadura es negui a tot tipus de diàleg i mantingui la repressió, a l'Església li correspon ajudar la població en els seus problemes i mantenir la consciència de la importància d'una sortida pacífica de l'actual situació injusta i opressora, en la qual l'estat de dret i les llibertats bàsiques no funcionen.

Quin és el missatge dels jesuïtes?

Els jesuïtes som part de l'Església i cerquem amb ella la defensa dels Drets

Humans i la pau amb justícia. Continuarem treballant amb aquesta orientació passi el que passi. A alguns jesuïtes d'entre 85 i 99 anys que són a Nicaragua, i que encara fan activitats i apostolat, els hem ofert sortir del país per la seva edat. Cap ni un no vol sortir de Nicaragua. El compromís amb Nicaragua és part de tots nosaltres, com amb tots els països de Centreamèrica.

El papa Francesc segueix molt de prop tot el que afecta Amèrica Llatina, i especialment Nicaragua per l'atac als jesuïtes, de quina manera senten el seu suport?

Coneixem la seva preocupació i el seu suport com a Pastor universal i com a germà jesuïta. Tot i que no ho expressi públicament ens sentim enfortits per la seva solidaritat.

Per on passa la solució per als problemes de Nicaragua?

Cal retornar a l'Estat de dret, l'actual govern s'ha de retirar del poder, i cal donar obertura a formes noves de govern més democràtiques, amb més interès en el desenvolupament humà i en la participació social. Tot això hem d'aconseguir-ho des de la consciència de la gent i des de formes pacífiques que obliguin l'actual Govern a obrir el pas a formes democràtiques de govern.

Barcelona

El cardenal Omella va assegurar que l'arxidiòcesi trobarà a faltar el bisbe auxiliar, «que ara generosament donem a Tortosa»

El bisbe Sergi s'acomiada de Barcelona

La celebració eucarística va tenir lloc el diumenge 3 a la Sagrada Família.

IGNASI MIRANDA
Barcelona

La basílica de la Sagrada Família de Barcelona va acollir diumenge 3 de setembre la missa de comiat al bisbe Sergi Gordo, auxiliar de l'arxidiòcesi des de la seva ordenació episcopal el 9 de setembre del 2017 al mateix temple d'Antoni Gaudí. Tot just sis anys després d'aquell moment, el prelat inicia el seu ministeri com a titular de la diòcesi de Tortosa, concretament el 9 de setembre, a la catedral de Santa Maria.

El bisbe electe de Tortosa va presidir la celebració, i el cardenal Joan Josep Omella va ser un dels concelebrants principals, juntament amb el també auxiliar Javier Vilanova. En l'homília, Sergi Gordo va reconèixer que afronta la nova missió a Tortosa «amb una mica de por i tremolor», alhora que es va posar a disposició de tots els creients catalans, tenint en compte que el bisbat ebrenç «és una Església propera i germa-

na». El bisbe electe de Tortosa va recordar l'aclamació «Caldrà dir que sí cada dia», que forma part «d'una cançó molt present en els moments de formació» que va viure al Seminari menor.

Sergi Gordo va situar la crida de Déu «a negar-se un mateix» en el fet que «el pas per la vida ens porta cap a la mort», però sobretot en «aquella mirada de Jesús que ens exhorta a baixar del tren dels éssers humans i pujar a aquell que porta a la vida eterna, autèntica, i que condueix a aquesta plenitud des de la creença en Déu». En un altre moment, l'encara auxiliar de Barcelona va concloure que «negar-se un mateix no és cap operació d'autolesió o suïcida, sinó el cop de gràcia més intel·ligent que podem realitzar en la vida». En aquesta línia, va afegir que «cal renegar d'allò dolent que hem fet nosaltres, no pas d'allò que Déu ha fet en nosaltres».

Gordo va recordar que «preci-

SERGI GORDO
«La nova missió em comporta deixar ara l'arxidiòcesi de Barcelona, però me'n queda una gran petjada»

sament negar-se un mateix és el que ha de marcar la nova missió a partir d'ara a Tortosa, des de la joia que neix en el cor del Pare, el goig que neix en l'alegria del Senyor». Igualment va dir que vol «viure el servei episcopal encomanat amb humilitat, comptant amb la gràcia de Déu però també amb la pregària de tothom, dient “sí” cada dia al Senyor i als germans i germanes que ell posa en el camí, servint-lo així amb alegria», com diu tot just el seu lema episcopal. També va fer seva una coneguda frase de sant Agustí: «Soc cristià amb vosaltres i bisbe per a vosaltres.»

El bisbe Sergi va compartir, a més, una carta que li ha fet arribar un amic prevere el dia de la seva ordenació, el 14 de juny de 1992, en què li suggeria això: «Que l'olor de l'encens no et pugi mai al cap, com tampoc la lluentor de les vestidures sagrades, per continuar sent un germà i un company més que s'alegra amb l'alegria dels altres i s'entristeix amb les seves penes.» El bisbe electe de Tortosa va apuntat finalment que «la nova missió em comporta deixar ara l'arxidiòcesi de Barcelona, però me'n queda

una gran petjada» perquè és el lloc on va néixer i on es va formar com a persona i com a cristià.

Agraïments en una celebració molt viscuda

Al final de la celebració, el cardenal Omella va agrair al bisbe Sergi tot el treball d'aquests llargs anys, alhora que va reconèixer que l'arxidiòcesi de Barcelona «el trobarà a faltar». En aquesta línia, l'arquebisbe de Barcelona va comparar la sensació dels seus diocesans amb la paciència de Job davant de Déu, i va alertar contra algunes interpretacions i «comentaris maliciosos» sobre una possible influència del mateix cardenal Omella en els nomenaments. «No és la Congregació de Bisbes qui nomena, sinó el Papa, i nosaltres som com Job davant de Déu i li diem que ell ens el va donar i ell ens l'ha pres», va comentar referint-se a Sergi Gordo. També en les seves paraules finals, Sergi Gordo va expressar el seu agraïment a l'arxidiòcesi de Barcelona destacant que ara tindrà «una nova casa des del minut zero, amb la família de famílies que formem els

cristians i cristianes caminant junts, com ens recorda el papa Francesc».

L'Eucaristia de comiat a Sergi Gordo, molt participada, va comptar amb l'animació musical del Cor de Cambra Francesc Valls, acompanyat a l'orgue per Juan de la Rubia i amb Carles Prat com a director de cants per al poble. Tant en les lectures com en la pregària dels fidels, van participar laics i laiques de diversos àmbits arxidiocesans. Pel que fa a la litúrgia, amb Josep Teixidó com a mestre de cerimònies, van participar, entre els altres concelebrants, uns 150 sacerdots acompanyats per diversos diaques, amb Ramon Ollé i Jordi Albert Garrofé com a assistents principals.

Sergi Gordo, nascut a Barcelona el 23 de març de 1967, va ser secretari general i canceller de l'arquebisbat entre els anys 2004 i 2017. Ja com a bisbe, va realitzar diversos serveis interdiocesans, entre els quals destaquen el seu encàrrec sobre la Pastoral Obrera i el càrrec de secretari de la Tarraconense des del 2021. El 13 de juliol passat, va ser nomenat bisbe de Tortosa, diòcesi on inicia el seu ministeri episcopal dissabte 9 de setembre.

El bisbe Sergi es va acomiadar amb emoció dels diocesans de Barcelona.

Urgell

Jesús Alturo va llegir una erudita homilia al peu de l'antiga canònica agustiniana de Santa Maria d'Organyà

Noves aportacions sobre les «Homilies d'Organyà» en la lectura de l'homilia religiosa

Alturo durant la lectura de l'homilia.

M. C. ORDUÑA
Organyà

Els exteriors de l'església de Santa Maria d'Organyà van acollir la lectura de les modernes *Homilies* i el lliurament dels premis literaris Homilies d'Organyà, en el marc de la Fira del Llibre del Pirineu, que es va dur a terme el primer cap de setmana de setembre, com és tradicional.

Després de la lectura pública de l'homilia laica, a càrrec de l'escriptor Martí Gironell, el Dr. Jesús Alturo va fer la lectura de l'homilia religiosa, en la qual, després de desglossar un complet marc referen-

cial per a les Homilies d'Organyà, va posar èmfasi en alguns aspectes nous de les primeres homilies que es coneixen en català, com la raó de la seva existència en humils quaderns i no en un còdex historiat: «I per què les primeres homilies en català apareixen en uns humils quaderns, resta minúscula de la biblioteca d'una canònica regular integrada per un petit nombre de canonges, però tots ells de notable cultura? Perquè els canonges regulars de sant Agustí desenvolupaven tasques pròpies de la pas-

toral parroquial. I, entre les seves funcions, hi havia, naturalment, la predicació als feligresos laics.»

El Dr. Jesús Alturo ha estat reconegut per la seva contribució en l'àmbit de la paleografia, codicologia i diplomàtica, i les seves aportacions cabdals a la història de la literatura i l'art medieval del període romànic de Catalunya. És catedràtic de Paleografia a la Universitat Autònoma de Barcelona des de l'inici de la seva tasca acadèmica el 1992, i la seva tasca de recuperació, estudi, conservació i difusió del patrimoni bibliogràfic i documental català, així com les seves nombroses recerques i publicacions, amb descobertes inèdites, han contribuït, de manera decisiva, al reconeixement internacional de la personalitat històrica de Catalunya i l'han fet mereixedor d'un gran prestigi professional, tant en l'àmbit nacional com entre la comunitat científica internacional. La seva finor al' hora de destriar a través dels documents, la història que se'n pot construir queda reflectida en la gran quantitat de llibres que ha produït sobre aquest tema.

Alturo va parlar en la seva homilia de qui podria ser-ne l'autor o autors, que ell considera que foren autòctons de la canònica de Santa Maria d'Organyà i a qui anaven dirigides, als vilatans i senyors de l'entorn d'aquesta: «Qüestió més complexa és la de determinar on i per qui es va fer la traducció al català d'aquestes homilies. La traducció es realitzà a Organyà mateix per part d'un o de diversos membres de la comunitat de Santa Maria? Els arguments a favor i en contra d'aquesta hipòtesi, en l'estat actual de les recerques, no són determinants. Distinta és la problemàtica del lloc de la còpia, per a la qual una resposta a favor de Santa Maria d'Organyà té moltes més possibilitats. Més tenint, des d'ara, el paral·lel de la còpia del Llibre dels Jutges feta amb força probabilitat pel canonge i capellà de Santa Maria d'Organyà Traver Radolf. D'altra banda, malgrat l'escassetat de dialectalismes identificables, els identificats apunten al dialecte nord-occidental. Aquesta constatació, però, té més valor per determinar l'origen de la còpia que no pas de la traducció. (...) I parlo

de la possibilitat d'autors perquè també en el cas de les homilies es podria pensar en una traducció col·legiada i plural. Darrerament, sembla que hom discuteix la hipòtesi tradicional que considerava que les nostres homilies són una traducció al català a partir d'un homiliari escrit en provençal, a la qual llengua s'hauria traduït de primer en base d'una versió original en llatí. (...) per part meua, no veig absolutament cap argument determinant que faci pensar en una traducció directa del llatí; més aviat al contrari.»

El Dr. Alturo va fer una reflexió a l'entorn d'un fragment de l'Evangeli de sant Mateu, que tot i que no existeix avui entre els fulls conservats, segurament sí que n'havia format part quan el recull d'homilies estaven en ús parroquial. Destacà que «la llei màxima del cristianisme és l'amor. I diria que, segurament, l'amor que més s'atansa a l'ensenyat pel Diví Mestre, el que més, després de tots i més íntegre, és el de les mares i dels pares i el de les padrines i dels padrins, per qui llurs fills i nets sempre són vistos benèvolament i dolça, ornats de tota perfecció i de les més nobles qualitats. I està bé que així sigui, i tant de bo que tots ens miréssim amb els mateixos ulls».

L'acte en el qual es van llegir les contemporànies homilies fou presidit per l'arquebisbe d'Urgell i copríncep d'Andorra, Mons. Joan-Enric Vives, i l'alcalde de la Vila d'Organyà, Celestí Vilà, així com per la ministra de Cultura, Joventut i Esports del Principat d'Andorra, Mònica Bonell; i comptà amb la presència d'autoritats locals i de nombroses personalitats polítiques i de l'àmbit social de la comarca i d'Andorra. També hi fou present l'actual rector de Santa Maria d'Organyà, Mn. Jordi Vasquez.

D'aquesta manera, a la parròquia de Santa Maria d'Organyà, es va viure l'acte més simbòlic de la Fira del Llibre, amb el lliurament dels Premis literaris Homilies. Enguany, 32 autors hi van presentar les seves darreres novetats i es podien visitar 27 estands d'editorials, llibreries i il·lustradors. El programa supera la trentena d'actes, des de divendres a la tarda fins diumenge al migdia.

«Els canonges regulars de sant Agustí desenvolupaven tasques pròpies de la pastoral parroquial. I, entre les seves funcions, hi havia, naturalment, la predicació als feligresos laics»

Pere Vivó i Gili (Sabadell 1931 – Barcelona 2023)

JOSEP-MARIA FONT I GILLUÉ

A molts ens va ajudar a créixer espiritualment i humana en trobar-nos molt ben acollits i esdevenir protagonistes del dia a dia

El 14 d'agost ens va deixar en Pere Vivó i Gili. L'any 1964 va ser nomenat vicari de la Sagrada Família de Terrassa, n'era rector Albert Viladrich. En Pere abans havia estat vicari de Caldes d'Estrac i Gavà. Anys de Concili i de renovació eclesial.

En Pere corresponsablement liderava i fomentava amb seny i fets: reformalitúrgica, missa i altar de cara al poble, llengua catalana, primera celebració comunitària de la penitència; foment de la revista *Presència* fins que per ordre governativa va ser prohibida; participació del laïcat; diàlegs parroquials; la primera trobada ecumènica a Terrassa a l'església protestant del carrer Moragas i Barret...

En Pere va arribar en un moment molt important per a l'Església universal, era molt del país: la llengua, la història, la cultura, li interessaven molt. Tossut i tenaç, tenia clara la direcció vers on ens menaven els Evangelis i que el Concili va reblar: es tractava de seguir Jesús de Natzaret i hi va esmerçar el millor de si mateix per aconse-

guir-ho aprofitant les qualitats de la feligresia.

A molts ens va ajudar a créixer espiritualment i humana en trobar-nos molt ben acollits i esdevenir protagonistes del dia a dia, una mena de pre-consell pastoral que el Concili va empènyer. Tan ben acollits que vam establir molta sintonia, fent moltes sortides de lleure. Una de molt especial: un viatge transeuropeu fins a Dinamarca, jo tenia 18 anys, i amb set més: Pere Vivó, Jaume i Joan Dasquens, Marissa Josa, M. Teresa Prunés, Josep M. Donadeu i Cristòfor Caparrós.

Posteriorment i al llarg dels anys, amb el 600 que tenia el Pere, vam viatjar per Catalunya, Espanya, França, Portugal, Itàlia, Suïssa, el Marroc. Vam participar als Encontres de Parròquies. El 1969 va marxar de Terrassa en ser nomenat rector del Pla del Penedès, on el «mal de pedra» el va portar a recuperar l'originalitat de l'església romànica del segle XI repicant tota la pedra. Va ser estimat pel veïnat, que el va obsequiar amb un gos petaner, el Tom, que el va acompanyar fins que va ser rellevat.

Del Pla del Penedès va anar de rector a Mollet del Vallès, on també va fer molt bona feina. Encara va passar a ser rector de Sant Celoni fins que el 1989 va ser nomenat rector de Sant Cugat del Vallès. Allà va gaudir a desdir, ja que va poder investigar les pedres i els llibres, i tant va ser així que va publicar *El monestir de Sant Cugat a partir dels monjos i enllà... Dades per a la història* (Editorial Mediterrània). També va anar presentant diferents opuscles ben il·lustrats. Totes aquestes edicions les va fer en ajut de Càritas parroquial.

Va contreure una malaltia de fetge i pàncrees i es va retirar a Sant Andreu del Palomar, un temps també a Sant Just Desvern abans d'entrar a la residència Sant Josep Oriol de Barcelona, on va acabar els seus dies.

Un record molt agraït i la pregària i estima que sempre ens acompanya als qui volem ser fidels al Senyor. Que al Cel ens puguem veure!

GIRONA

El bisbe David Abadías dirigeix els exercicis espirituals per a preveres i diaques

Del 28 d'agost a l'1 de setembre, la Casa Santa Elena de Solius va acollir una tanda d'exercicis espirituals per a preveres i diaques de la diòcesi de Girona. L'encarregat de dirigir-la va ser el bisbe auxiliar de Barcelona David Abadías i Aurín. Els exercicis van tenir com a fil conductor l'evangeli de Marc.

SOLSONA

El Museu Diocesà i Comarcal de Solsona estrena nou accés

Amb la voluntat de fer un museu més visible i accessible, el Museu Diocesà i Comarcal de Solsona ha estrenat un nou accés que els porta a peu de carrer. Una nova entrada situada al local que hi ha a la planta baixa del Palau Episcopal. Aquesta acció s'emmarca dins el projecte de remodelació museogràfica parcial del Museu de Solsona.

TORTOSA

Benedicció de les obres de recuperació de l'església de Sant Agustí d'Alfara de Carles

El dissabte 26 d'agost, en el marc de les Festes Majors del municipi d'Alfara de Carles, van tenir lloc els actes de benedicció i inauguració de les obres de conservació i restauració de l'església parroquial de Sant Agustí. Mons. Javier Vilanova, bisbe auxiliar de Barcelona, va presidir la celebració.

TERRASSA

Entrega dels nous nomenaments

El dilluns 4 de setembre Mons. Salvador Cristau ha fet entrega dels nomenaments per a aquest nou curs al rector del Seminari, rectors, administradors, vicaris i adscrits. També als nous delegats generals i delegats episcopals en la reestructuració de la cúria que ja ha començat a funcionar.

VIC

Romà Casanova compleix vint anys com a bisbe de Vic

Dijous 14 de setembre, es van complir vint anys de l'ordenació episcopal de Romà Casanova, que des de llavors és el bisbe de Vic, havent succeït Josep Maria Guix. Des d'aquest setmanari li fem arribar la nostra felicitació per aquesta efemèride i reiterem les nostres pregàries per la seva labor pastoral al capdavant de la nostra Església diocesana.

TARRAGONA

Celebració en l'Any Rector de Vallfogona

El dia 2 de setembre, quatre-cents anys després de la mort de Mn. Francesc Vicenç Garcia, el Rector de Vallfogona, l'arquebisbe Joan Planellas va presidir una eucaristia a la parròquia de Santa Maria de Vallfogona de Riucorb. Durant l'homilia, l'arquebisbe va destacar algunes obres de temàtica religiosa del prevere i poeta barroc, com el diàleg poètic entre Crist i Teresa de Jesús.

LLEIDA

Missa d'inici del curs escolar

El bisbe Salvador va presidir el 5 de setembre l'eucaristia amb què tradicionalment obre el curs escolar el claustre de professors del Col·legi Episcopal Mare de Déu de l'Acadèmia i que se celebra a la capella del centre escolar. El bisbe Salvador ha animat els docents a «no perdre la il·lusió per ensenyar» i a «viure amb alegria» la feina docent.

URGELL

38ena Festa de la Mare de Déu d'Horta a Ivars d'Urgell

La XXXVIII Festa de la Mare de Déu de l'Horta, d'Ivars d'Urgell, es va celebrar el primer diumenge de setembre, el dia 3; i un any més va comptar amb una bona participació de més d'un centenar de persones del poble i de l'entorn. La missa solemne la va oficialitzar el rector, Mn. Carles Ospina, i enguany es va celebrar a l'interior del santuari a causa de la previsió del temps, que amenaçava pluja.

SANT FELIU DE LLOBREGAT

Pelegrinatge a Lourdes amb l'Hospitalitat

Del 21 al 25 de setembre tindrà lloc el 171è pelegrinatge a Lourdes de l'Hospitalitat de Barcelona, Sant Feliu de Llobregat i Terrassa, amb participants procedents de les diverses delegacions presents a la Província Eclesiàstica. En aquesta ocasió, seran acompanyats pel bisbe Agustí Cortés, que compartirà amb els pelegrins l'estada del 22 al 24.

La identitat cristiana, al centre de les nostres escoles

Hem de saber comunicar bé que les nostres escoles ofereixen una proposta integral basada en els valors de l'Evangelí orientada al bé de la persona i de la comunitat on viu

MERITXELL RUIZ
Secretària general de l'Escola
Cristiana de Catalunya

«Quan algú encén una llàntia, no la tapa amb un gerro o la posa sota el llit, sinó que la col·loca en el portallànties perquè els qui entren en vegin la claror.» Aquestes paraules de Lluç (8,16) poden ressonar molt bé en les nostres escoles: la identitat cristiana ha de ser al cor dels nostres centres i no l'hem d'amagar, perquè és una crida a l'amor i a la plenitud.

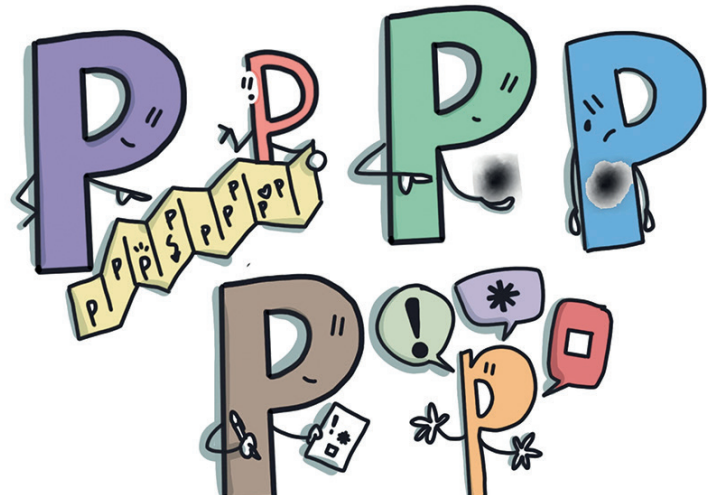
Vivim en una societat accelerada, que premia la immediatesa i el soroll, que promou l'individualisme i el consumisme, on domina la «cultura del bandejament», com diu el papa Francesc. Hi ha un neguit vital entre molts dels nostres infants i joves que sovint deriva en problemes de salut mental. Davant d'això hem de saber comunicar bé a les famílies que les nostres escoles no només ofereixen una proposta educativa de qualitat en coneixements i competències, sinó també una proposta integral basada en els valors de l'Evangelí orientada al bé de la persona i de la comunitat on viu.

És cert que no és fàcil transmetre

la nostra identitat en una societat secularitzada com la nostra o amb tants prejudicis envers el fet religiós i confessional, però és més urgent que mai donar testimoni d'allò que hem vist i sentit. Cultivar l'esperança davant dels desastres (guerres, canvi climàtic, etc.), fer reflexionar sobre el sentit de la vida, proposar virtuts per vèncer els mals del món. Oferir la proposta de vida de Jesucrist que allibera, transforma i dona sentit. Com deia l'arquebisbe Joan Planellas, no podem *imposar* ni *posposar* la nostra identitat, però sí que l'hem de *proposar*. Proposar-la i viure-la en diàleg i amb cura per tots els membres de les comunitats educatives. Lluís Duch ens alertava que «Déu no pot ser un estrany a casa nostra». L'hem de viure i la nostra aproximació a l'alumne, a les famílies, als companys l'ha de reflectir.

Esperem que aquest curs estigui ple d'aquest testimoni i que el procés de reflexió estratègica que hem fet ens ajudi a avançar decididament en aquest camí. Que tinguem un bon curs!

Infants i adults davant de la tornada de les obligacions

Hem d'evitar reiterar comentaris i actituds negatives relatives a la tornada a la feina i les obligacions del dia al dia

RAMÓN NOVELLA

Psicopedagog i professor de la Universitat Abat Oliba CEU

Les mares i pares —les famílies, en general— estem immersos en unes de les setmanes més intenses del curs. La tornada a les aules dels fills, que coincideix amb el retorn dels adults a les rutines i les obligacions, arriba al setembre per tornar a posar a prova la logística de la llar.

És natural sentir cert neguit davant del final de les vacances. El llarg descans estival ha permès una relaxació i un temps per gaudir de la família i amics que grans i petits troben a faltar quan el curs comença a caminar.

Això no obstant, hem d'evitar que aquesta natural melangia es transformi en negativitat. Per nosaltres mateixos i, també, pels nostres fills. En aquest sentit, els pares hem de tenir present que som una referència permanent per als nostres fills. Per això, hem d'evitar reiterar comentaris i actituds negatives relatives a la tornada a la feina i les obligacions del dia al dia.

L'anomenada síndrome postvacacional és una cosa més pròpia dels adults, que som, generalment, més rígids i menys adaptatius que els nostres fills. Ells solen viure amb més optimisme el moment de tornar a l'escola, en què veuen l'ocasió del retrobament amb els

amics. De fet, en les ocasions en què un infant expressa angoixa davant de l'inici del període escolar, sol, molt freqüentment, manifestar-se el reflex d'un desassossec que ha percebut a casa.

En lloc de projectar les nostres angoixes sobre els nostres fills, hauríem d'aprendre de la seva actitud. Hem de valorar com de necessari i positiu és tenir un lloc al qual poder tornar (cosa que no tothom té). Més insuportable que no poder desconnectar en cap moment és no tenir punts de connexió als quals arrelar-se. Els costums diaris, entre els quals sobresurt l'àmbit laboral, són connexions sòlides amb els cercles personals i afectius que donen sentit a la nostra vida.

Siguem, per tant, conscients de la nostra responsabilitat i no incitem en els nostres fills una angoixa que, generalment, no aflora naturalment en ells. Això no vol dir que no hàgim de ser sensibles a la magnitud dels canvis als quals han de fer front els menors a l'entorn escolar. Molts d'ells representen autèntics reptes vitals. Hem d'observar els infants, ajudar-los si cal i, aprendre d'ells, d'aquella mirada que encara reconeix amb facilitat els dons que ens ofereix cada dia.

Les identitats de gènere i l'Església

JOSEP MIRÓ I ARDEVOL
President d'e-Cristians

Les identitats de gènere semi infinites LGTBIQAP+ sorgeixen del tronc comú de la concepció *gender*, que margina la condició natural de l'ésser humà en relació amb el seu sexe i ho remet tot a una construcció cultural

Els cristians creiem en el Verb fet home i sabem, com ens explica el Gènesi, que qui nomena posseïx allò nomenat. Per tant, hauríem de ser molt conscients de la força performativa del llenguatge com ho mostra la pròpia tradició eclesial. Per raó d'aquesta lògica, resulta ben estrany que des del propi àmbit de l'Església, siguin formulats conceptes tan militantment performatius i polítics com el de les identitats LGTBIQ, o denominacions semblants. Aquestes són expressions sintètiques de tota una ideologia, la de la perspectiva de gènere, generadora d'una cultura i una política contràries a la llei natural, al *Tao*, al qual es refereix C. S. Lewis a *l'Abolició de l'home* (1943), el setè millor llibre de no-ficció del segle XX segons la *National Review*.

Com a vulneració de la llei natural, aquella ideologia és refusada per la immensa majoria de cultures amb què es manifesta avui la humanitat. És una doctrina limitada a Occident, si bé dotada de molta força, perquè forma part de l'establishment econòmic i polític. És oposada a tota antropologia de base aristotèlica, contrària a l'ecologia humana, no té cabuda en la teologia i el magisteri de l'Església.

Les identitats de gènere semi infinites LGTBIQAP+ sorgeixen del

tronc comú de la concepció *gender*, que margina la condició natural de l'ésser humà en relació amb el seu sexe i ho remet tot a una construcció cultural. Ho fa de manera semblant a com el marxisme ho remetia tot al *modus* i a les relacions de producció per explicar la cultura, la societat i les persones, bandejant tota altra consideració. I cito aquesta altra ideologia, no únicament pel caràcter mimètic del gènere en relació amb ella, sinó perquè un sector de l'Església també va caure captiva de la novetat i vàrem pagar-ne les conseqüències.

El resultat de tot plegat és evident. Si el que es vol dir és que l'Església acull tota persona, sense excepcions, també les de les filies que denoten aquelles inacabables sigles, que es digui així sense acudir a la ideologia del llenguatge del gènere, aplicant també aquestes qüestions el que diu el Magisteri. Ara, si en realitat el que es vol és fer passar aquelles relacions com a equivalents a les que hi ha entre l'home i la dona, convertides políticament pel poder en categories jurídiques, aleshores cal presentar amb claredat la seva incompatibilitat amb la llei natural i més específicament amb l'antropologia, tradició, teologia, magisteri i pastoral catòlica.

«Hem
d'utilitzar
la creativació
per a una nova
evangelització»

Josep Lagares, president executiu de Metalquimia

Josep Lagares al seu despatx de Metalquímia.

Àngel Portillo

«Des de la Fundació Metalquímia ens agrada impulsar projectes innovadors, que reforcin valors, perquè una societat sense valors és una societat sense futur»

«Som davant de nous paradigmes i, com més aviat acceptem aquestes noves realitats, més ràpida serà la recuperació i n'aprofitarem les oportunitats»

Josep Lagares (Besalú, 1963) és el president executiu de Metalquímia, l'empresa familiar capdavantera mundial en l'estudi de la ciència i la tecnologia de la carn, instal·lada a Girona i Palol de Revardit, que fundà el seu pare, Narcís Lagares, l'any 1971. Metalquímia ha tingut un paper destacat en l'evolució del sector carni a nivell global: primer, contribuint a mecanitzar una indústria tradicional i artesanal i, posteriorment —fins a la disrupció de les tecnologies amb proteïnes alternatives que experimenten en l'actualitat—, automatitzant i robotitzant els processos de producció. La seva tasca, tanmateix, va molt més enllà de l'àmbit empresarial, ja que la Fundació Metalquímia, amb el leitmotiu «Cultura, Educació i Creativació per a un món millor», impulsa programes i projectes culturals i educatius que aspiren a fomentar i reforçar valors —necessaris i imprescindibles— per albirar i fer possible un futur esperançador. En Josep és un home de fe. Viu l'espiritualitat amb goig i plenitud.

Què és el que més agraeix als seus pares? I quins valors li agradaria inculcar als seus fills?

Als meus pares, els agraeixo que sempre ens han deixat fer i ens han deixat equivocar. Ens han obert les

portes a tenir iniciativa pròpia i aquesta és la clau per a l'autoestima. Tot i això, res no importa tant com que ens hagin aprofitat Jesús de Natzaret, una coneixença que ens ha portat a estimar sense condicions. Miri, la felicitat és amor i qui sap estimar és feliç! I amb la Marta, la meva esposa, hem intentat fer el mateix amb els nostres fills, més enllà d'inculcar-los els valors de la feina ben feta, la senzillesa, la laboriositat, el compromís, l'austeritat...

Ens agradaria que ens digués un record feliç de la seva infantesa o joventut.

És molt difícil triar-ne algun en concret perquè, fins i tot en els moments més tristos, hom hi pot trobar esperança. Com acostumava a dir el bisbe Francesc Pardo, «ser feliç és que coincideixi el que tu vols amb el que Déu vol per a tu». Quan incorpores aquesta òptica divina als petits detalls de cada dia, t'acostes a la plenitud de vida i la majoria de vivències prenen un altre sentit.

I al seu jo de vint anys, què li diria?

Li diria que seguís la màxima que no he deixat de repetir-me cada dia de la meua vida: «Fes el bé, evita el mal i viu una vida plena.»

La Fundació Metalquímia, amb el leitmotiu «Cultura, Educació i Creativació per a un món millor», impulsa

«Dos mil anys més tard, ens cal cercar noves formes de sembrar, de fer arribar la llavor als cors de tanta gent...»

«No hem de tenir por d'expressar el que creiem que és just i que no ens hem d'atemorir per ser sal i llum per a tots els qui ens envolten»

«Cal ser un cristià de cor i no de llavis, tot intentant, humilment, donar testimoniatge, i que cada cosa que fem sigui un motiu en què els altres es puguin emmirallar»

programes culturals i educatius que tenen objectius ben clars.

Sí, aquesta ha estat la mentalitat de la nostra Fundació des dels seus inicis. Aspirem a posar la nostra llavor per transformar cors i mentalitats que ens portin a crear un futur una mica millor; en definitiva, impulsar petites accions (llavors) que aspiren a grans transformacions. Des de la Fundació Metalquímia ens agrada impulsar projectes innovadors, que reforcin la catalanitat i la pertinença de país i, sobretot, que reforcin valors, perquè una societat sense valors és una societat sense futur. Ens hem compromès a impulsar projectes educatius que eduquin la ment tot educant el cor, perquè educar la ment, sense educar el cor, no és educació en absolut.

Els concerts de la Simfònica de Coblà i Corda de Catalunya (SCCC) han esdevingut un dels esdeveniments musicals de referència a Girona i a tot Catalunya.

Mitjançant la SCCC, ens hem compromès també amb la cultura i amb la música catalanes perquè elles són el reflex de l'ànima d'un país. Una societat sense ànima mai no troba el seu rumb. Estem convençuts que mimar la cultura és prioritari perquè, enmig de pandèmies, guerres i tribulacions, ens cal, més que mai, asserenar les ànimes i acostar els cors. En aquest sentit, el darrer treball discogràfic de la SCCC, *Himnes del Cor* (amb la Polifònica de Puig-reig, la Beth, en Manu Guix, La Pau i en Joan Garrido), és un viatge musical i emocional per les melodies més corprenedores dels darrers tres-cents anys. Reflecteix melodies que són de tots i que no són de ningú. Són himnes del cor que, independentment de l'edat, la ideologia, el gènere, la llengua, la nacionalitat o el color de la pell, ens uneixen com a persones i ens apropen com a germans.

Els qui el coneixen bé diuen que és un optimista de mena. Anem cap a un món millor?

Ho he estat sempre perquè mai com ara, mercès a les tecnologies exponencials, havíem aconseguit tant de progrés (en esperança de vida, en millor alimentació, en salut, en energies renovables...). No obstant això, darrerament he canviat de xip perquè ara, que sembla que hi ha un desànim col·lectiu, no es tracta de ser optimistes ni de veure el got mig ple. Es tracta de ser activistes, de comprometre's i de moure's i, sobretot, de creure en

les possibilitats de cadascú per grans que siguin les dificultats...

Es tracta, doncs, de fer que les coses passin, en lloc d'esperar que passin.

Això mateix. Ara és l'hora de recuperar la il·lusió en les persones i, sobretot, de recuperar la il·lusió pel país. Addicionalment, la pandèmia del Covid-19, primer, i ara la guerra i la inflació, ho acaben d'amanir tot plegat, però en aquests moments durs, ni el pànic ni la paràlisi són una opció, ja que la por de la crisi genera més crisi. Per tant, avui, i sobretot avui, ens cal ser més valents i proactius que mai! Som davant de nous paradigmes i, com més aviat acceptem aquestes noves realitats, més ràpida serà la recuperació i n'aprofitarem les oportunitats.

Els canvis que hi ha hagut, en aquestes darreres dècades i en tots els nivells, són extraordinaris.

Seguint la llei de Moore formulada l'any 1965, cada dos anys es duplica la capacitat de computació. Aquesta llei s'ha anat complint; de tal manera que l'any 2045, si no abans, es pot produir el moment de la *Singularitat*, enunciada per Ray Kurzweil, que és aquell moment de la nostra Història en què la intel·ligència artificial igualarà i superarà la intel·ligència humana. Llavors, viurem en un món amb nou o deu mil milions de persones, un món hiperconnectat gràcies a aquesta capacitat de computació. Per tant, hiperconnectivitat i augment de la població mundial fins a límits gairebé insostenibles.

Un món, doncs, amb molts reptes...

Reptes exponencials (alimentaris, climàtics, energètics...). Aquesta excepcional confluència de factors, aquesta conjunció estel·lar, ens anticipa que ens ve al damunt un tsunami brutal que molta gent ni se l'imagina. Aquesta gran onada dividirà el món en dues parts: els que estan preparats i els que no. És en aquest context que ens caldrà veure la Terra, la Humanitat, des d'una òptica divina perquè, si ho fem des d'una òptica humana, no ens en sortirem!

La seva fórmula —i la seva passió— és la «creativació». En què consisteix?

La «creativació», un neologisme que ens vam inventar l'any 2007, consisteix a hibridar les paraules CREATIVITAT i INNOVACIÓ. D'aquí, en sorgeix una metodologia que permet obrir les

A la gruta de Lourdes amb el bisbe Francesc Pardo el juliol del 2014.

«Els homes som éssers espirituals i, per tant, sempre cal que recordem que la curació física és efímera, però que el guariment espiritual és etern»

ments de les persones perquè flueixi la creativitat que ens ha d'aportar noves idees per fer front als nous reptes. De tal manera que, posteriorment, la gestió sistemàtica de la innovació faci realitat les millors idees generades en el procés creatiu.

Ens agradaria que ens comentés la següent frase seva: «Només les idees boges salvaran el món.»

La creativació per solucionar els grans reptes globals ja s'erigeix com a nova eina de supervivència perquè, per a superar la disrupció, ens cal ser més disruptors que la mateixa disrupció. A les exponencials només se'ls pot fer front amb recursos exponencials i, en un món on els recursos cada vegada s'esgoten més aviat, el nostre mitjà més inesgotable són les idees... crea-

tivació o extinció, nosaltres triem!

La creativació també es pot aplicar en el si de l'Església?

I tant que sí. Jesús de Natzaret va donar una missió als seus deixebles: que fessin arribar l'Evangeli arreu i a tothom. Llavors, depenent de l'obertura de cor de cadascú, aquestes paraules serien llavor que donen fruit o es perdrien en roques estèrils. Sempre ha estat així. En el món hi ha bondat i maldat. No cal que ens angoixem per la maldat del món. Jesús ens crida a la conversió i és a les nostres mans acceptar-la. Per això, avui, dos mil anys més tard, ens cal cercar noves formes de sembrar, de fer arribar la llavor als cors de tanta gent... En circumstàncies excepcionals, ens calen accions excepcionals. Per això sovint dic que, si no volem veure les esglésies buides del tot, hem d'utilitzar la creativació per a una nova evangelització.

Vostè és un empresari que fa públic, sense ambigüitats, el seu pensament i posicionament en qualsevol àmbit: educatiu, esportiu, polític, social... i religiós... El seu perfil, en el camp professional, no deu ser el més abundant.

Penso que no hem de tenir por d'expressar el que creiem que és just i que no ens hem d'atemorir per ser sal i llum per a tots els qui ens envolten: «*Nec timor, nec temeritas*» («Mai por, mai temeritat»). Avui dia, la vergonya, la por i la inacció no són una opció. La veritat i l'autenticitat ens dignifiquen! La por és lliure, el coratge ens fa lliures!

Continuï vostè: Déu, en la meua vida,...

Amb la seva força, soc invencible. Sense Ell, no soc res. No soc esclau de la por, soc un fill de Déu.

En temps de canvis accelerats i de disrupcions, quina és la millor fórmula per retrobar la pau interior i per buscar vies de comunicació amb Déu?

Déu només ens parla quan nosaltres callem. Quan nosaltres el volem escoltar. Per trobar-lo, en els temps actuals, cal, en primer lloc, callar, escoltar i cercar-lo. Qui no el cerca no el troba. I avui dia, amb tantes xarxes socials, fake news i sorolls externs, es fa realment complicat. Cal fer lloc als moments de silenci, recolliment i reflexió perso-

nal; altrament, existeix un risc més alt d'ensopegar en la vida.

Com viu vostè la seva condició de cristià?

Ser cristià avui t'aporta un plus únic i diferenciador, però cal ser un cristià de cor i no de llavis, tot intentant, humilment, donar testimoniatge, i que cada cosa que fem sigui un motiu en què els altres es puguin emmirallar. No sempre s'aconsegueix. Estic convençut que la qualitat de l'ànima condiciona els processos i els resultats. Si no hi ha riquesa de l'ànima, del cor, no hi pot haver cap altre tipus de riquesa.

El Pelegrinatge de l'Esperança a Lourdes des de Girona, la Congregació dels Dolors de Besalú... són esdeveniments que viu amb goig i intensitat.

Aquestes devocions/tradicions marianes, que continuen sent pals de paller d'una espiritualitat col·lectiva, tenen llarga vida. Els homes som éssers espirituals i, per tant, sempre cal que recordem que la curació física és efímera, però que el guariment espiritual és etern. Aquestes tradicions tindran un lloc al nostre cor. Ara bé, l'esperit cal

alimentar-lo, cal regar-lo contínuament; si no, aquesta flor es marceix.

En el moment de fer aquesta entrevista, encara no s'ha nomenat el nou bisbe de Girona. Quin perfil hauria de tenir, al seu entendre, la persona al capdavant de la diòcesi?

No és gaire complicat, i sincerament no acabo d'entendre per què es triga tant, i més quan, a les comarques gironines, segons el meu parer, hi ha més d'un candidat que compleix amb els requisits. La meua carta als Reis és molt senzilla: un home planer, que conegui de ben a prop els reptes i la idiosincrasia gironina, amb coneixements (eclesiàstics i del món actual), amb visió de futur, proper a la parròquia, amb molta capacitat de treball i disposat a servir perquè, com deia el bisbe Francesc, «servir és estimar». En definitiva, un pastor de tots!

L'any 2002 va tenir la satisfacció de poder participar en un rècord del món de paracaigudisme...

Sí, a Arizona, on vam aconseguir ajuntar tres-centes persones en caiguda lliure. Les ensenyances d'aquella gesta les vam recollir en un llibre, *Pla de vol* (escrit conjun-

tament amb el professor de l'IESE Josep Tàpies i l'escriptor Martí Gironell). D'aquella vivència, en vaig treure moltes i bones reflexions de vida que ens conviden a l'acció. Potser en ressaltaria dues: la capacitat de gestionar les pors de forma racional, sense deixar-se portar pel pànic i el bloqueig, i la capacitat d'afrontar amb èxit grans reptes tot ajuntant equips de persones que comparteixin una única visió i un compromís comú i compartit.

Què li ha ensenyat la vida, fins ara?

Que el balanç és un factor important a la vida. Tant donaràs, tant rebràs. I que quan arribi a la fi de la meua travessia terrenal, no m'emportaré res de res, només el bé que hagi estat capaç de fer!

I ja per acabar, als joves del nostre temps, què els diria?

Els recomanaria que qualsevol projecte que vulguin fer a la vida tingui un propòsit transcendent i que, per tirar-lo endavant, s'envoltingui de gent bona (persones amb talent) i bona gent (persones amb valors)... i sobretot que no perdin mai, mai, la il·lusió per fer-lo realitat!

Bruno Brokken

Tres-centes persones, entre elles Josep Lagares, en caiguda lliure a Skydive Arizona (EUA) el desembre del 2002.

JOAN PLANELLAS I BARNOSELL

Arquebisbe metropolità de Tarragona i primat

De turisme n'hi ha tot l'any

Benvolgudes i benvolguts, a la llinja del portal d'una de les nostres abadies rurals, el mossèn hi feu gravar la següent llegenda: «*Porta patens esto, nulli claudaris honesto*», que vol dir: «Portal, estigues obert a tota persona lleial.» Es tracta d'unes paraules que podrien ser esculpides a l'entrada de cadascun dels nostres pobles i ciutats, i al pas de cada frontera, invitant al lliure trànsit dels ciutadans de bona voluntat que ens venen de fora.

Avui l'Església celebra la Jornada Mundial del Turisme, i hem de poder dir a qui ens visita: «Passeu el portal, que sou a casa vostra! Estem contents i agraïts de la vostra presència i dels aires d'universalitat que ens porteu. Fruïu de la natura i del patrimoni cultural, pròdig amb escriure, així com dels serveis preparats per a fer-vos l'estada més agradable.»

Els dies d'esbarjo permeten usar més lliurement el temps i, per tant, reflectir millor qui som. Són dies de recreació i de reedificació de la pròpia persona. Dies de calma, de visites recreatives i culturals, propícies també per reordenar els valors de l'esperit.

Tanmateix, no podem caure en angelismes. L'experiència també diu que hi ha qui aprofita les vacances i l'arribada dels turistes per aparcar aquests valors. I és lamentable que l'afany de guanys econòmics o de plaer sortit de mare, passin per damunt d'ells. Si l'Europa dels pobles no es fonamenta, abans que tot, en el respecte i la confiança mútues, no durarà gaire temps.

Però, cada vegada més, de turistes n'hi ha tot l'any. Sobretot a casa nostra que, a banda de la natura, podem oferir un patrimoni cultural inigualable. I, val a dir, el vuitanta per cent del nostre patrimoni és religiós i, per tant, vinculat a l'Església. Aquest és el motiu

pel qual, des de l'arquebisbat, volem potenciar el Secretariat de Pastoral del Turisme, vinculat a la Delegació per a la Cultura, reestructurada recentment.

El papa sant Joan Pau II, en la seva *Carta als artistes* (4 abril 1999), recordava que «la Sagrada Escripura s'ha convertit en una mena d'immens vocabulari» i d'«atles iconogràfic» «del qual s'han nodrit la cultura i l'art cristians». Aquest és el patrimoni religiós de les nostres catedrals, esglésies i monestirs que hem de saber oferir a qui ens visita tot l'any. Goethe estava convençut que l'Evangeli era la «llengua materna d'Europa». La Bíblia és «el gran codi» de la cultura universal: els artistes han impregnat els seus pinzells en aquest alfabet tenyit d'històries, símbols, figures... De tot aquest vast capítol de fe i de bellesa en la història de la cultura, se n'han beneficiat els creients en llur experiència de pregària i de vida. Per a molts d'ells, en èpoques d'escassa alfabetització, les expressions figuratives de la Bíblia representaren una gran mediació catequètica. I ara que l'alfabetització ha arribat a tothom però alhora empitjora força la cultura bíblica i religiosa, el patrimoni religiós que tenim per oferir pot esdevenir una valuosa eina d'evangelització. Per a tothom, creients o no, les obres inspirades en l'Escripura són un reflex del misteri insondable que envolta i és present en el món. Per això, la Bíblia —que també ensenya el camí de la bellesa per comprendre i arribar a Déu— no sols és necessària per al creient, sinó per a tothom, per descobrir els significats autèntics de les diverses expressions culturals i per retrobar la nostra identitat històrica, civil, humana i espiritual.

Ben vostre.

AGUSTÍ CORTÉS SORIANO
Bisbe de Sant Feliu de Llobregat

L'alienació en el treball

Aquesta expressió «alienació en el treball» resultarà familiar als qui van viure, farà uns cinquanta anys, la divulgació del pensament marxista. En el llenguatge de Carl Marx significava una cosa molt concreta, una denúncia que esdevenia base, entre altres, del seu projecte revolucionari. Avui aquesta expressió no se sent tant. S'estima més parlar de «treball no digne» o simplement «d'abús, explotació, marginació, etc.».

Preferim continuar fent servir aquesta expressió, perquè expressa molt bé el problema real que es pateix en el món del treball (i en molts altres àmbits de la vida). «Alienació significa tota experiència que provoca una sensació de buidatge d'un mateix, estranyament, pèrdua del que un és, del propi valor com a persona...»; quelcom semblant al que avui entenem com a pèrdua de la pròpia dignitat i dels drets propis.

El marxisme deia que el capital explota el treballador, en el sentit que s'apropiava del «valor afegit» que el bé econòmic material adquiria en ser treballat per l'obrer: el capital es feia amo de la matèria, del producte final... i de la vida mateixa del treballador: l'alienació total. Una crítica que servia realment per desemmascarar autèntiques i gravíssimes situacions d'explotació. Llavors l'alternativa consistia a retornar al treballador la propietat de tot, de manera que la persona arribi a ser lliure. El problema sobrevenia quan en realitat el treballador continuava sent tan o més esclau, perquè l'amo llavors era un estat totpoderós i omnipresent, regit per un staff de funcionaris i polítics ideologitzats, aliens realment a la vida del treballador.

Avui hem rebut moltes lliçons de la història real.

Coneixem per la premsa la posició profètica de l'escriptora Sarah Jaffe («*El treball no t'estimarà*») que ha dedicat gran part del seu temps a aprofundir en la problemàtica actual sobre el món del treball i la professió:

«Vivim molt enganyats... molt sovint la nostra relació amb les nostres feines és més tòxica que qualsevol altre idil·li, però no volem veure-ho.» Ella mateixa ha experimentat un gran desencís en haver mitificat en el seu moment la professió que ara exerceix, quan reconeix que avui viu preocupacions i esclavituts semblants a les que tenia quan era una senzilla cambrera...

Molt em temo que el problema és més senzill i també més complex. A través dels problemes laborals es toquen qüestions més profundes i essencials, com el sentit de les coses, del mateix treball, del descans, de la relació personal, dels diners, de la vida en general. Tot es fa problemàtic quan aquestes qüestions no estan clares. Aquesta escriptora intueix això, encara que continua repetint el «mantra» que «és el sistema (capitalista) el responsable de les nostres infelicitats i alienacions».

Sembla que sota el paraigua del «sistema» es van incloent totes les responsabilitats causants de qualsevol dels nostres mals, com si aquest sistema no fos producte de les nostres mans lliures. Afirmar que estem sotmesos a un sistema opressor és una forma subtil d'evadir responsabilitats i d'autoproclamar-se víctima. En realitat el sistema capitalista o «estatalista» tots el portem dins.

Així i tot, creiem que hem de continuar denunciant l'existència d'una alienació real en el treball. El papa Joan Pau II utilitzava aquesta expressió en un sentit més profund:

«S'aliena la persona humana que rebutja transcendir-se a si mateix i viure l'experiència de l'autodonació i de la formació d'una autèntica comunitat humana, orientada al seu destí últim que és Déu. Està alienada la societat que en les seves formes d'organització social, de producció i consum, fa més difícil la realització d'aquesta donació i la formació d'aquesta solidaritat interhumana» (*Centesimus annus*, 41)

COMENTARI DE LA PARAULA

Paràbola de la misericòrdia i el perdó

GLÒRIA MONÉS

La paràbola del servent sense compassió està emmarcada en el discurs a l'Església i els ensenyaments de Jesús (Mateu 18-20). Això suggereix que el deixeble que vol seguir Jesús ha de tenir en compte l'ensenyament d'aquesta paràbola. És una paràbola que té un dels eixos principals de Mateu: la justícia, una paraula que Mateu destaca més que els altres dos evangelis sinòptics (Marc i Lluc). A l'Evangelí de Mateu hi ha una relació intrínseca entre justícia i misericòrdia. Una llei justa és aquella que té en compte l'amor. La justícia de Déu s'entén quan experimentem el perdó gratuït de Déu. Per això la justícia està íntimament unida a la misericòrdia, a la compassió i a la benvolença.

En la primera escena un servent del rei «vol» justícia, però demana temps per pagar el deute. El deute és de 10.000 talents (per entendre la hipèrbole hem de pensar que es tractaria d'un deute d'uns quants milions d'euros). És un deute escandalós i impossible de tornar, encara que es demani més temps. El rei primer amenaça de vendre'l a ell i la seva família com a esclaus per recuperar el deute, però acaba per perdonar-ho tot. El servent rep el perdó i la «misericòrdia» del rei. A la següent escena llegim que un segon servent tenia un deute amb el primer de només 100 denaris (seri-

en uns centenars d'euros). El segon servent també demana temps, però el primer servent li aplica la justícia, no perdona el deute i el tanca a la presó fins que el pagui. No li aplica la misericòrdia, com ell l'havia rebuda del rei. El servent sense compassió no s'ha sentit interpel·lat a imitar la misericòrdia del rei, això vol dir que en realitat no ha acceptat el perdó gratuït que ha rebut, només se n'ha beneficiat.

La misericòrdia és encara més «justa» que la justícia dels homes. La relació entre Déu i els homes es mesura per la misericòrdia i el perdó. Una mesura que també cal que l'apliquem en les nostres relacions amb els altres. La misericòrdia supera el concepte de justícia dels homes. Una vegada més es palesa que el pensament de Déu és molt lluny del que tenim els homes. L'exigència d'aquesta paràbola és màxima. No podem quedar satisfets només complint amb la justícia dels homes, cal practicar la justícia de Déu, que no és una altra que aplicar la bondat i la misericòrdia en els nostres actes. Estem cridats a ser testimonis del perdó que Déu ens ofereix. Si de veritat experimentem el perdó de Déu, també nosaltres perdonarem sense límits (setanta vegades set) els nostres germans.

JAUME BALATEU
Biblista

CONSULTORI BÍBLIC

AGUSTÍ BORRELL
Carmelita i biblista

Qui va escriure les cartes de sant Pau?

La pregunta sobre l'autor o autors de les cartes de l'apòstol Pau pot semblar estranya, però la resposta no és senzilla. El Nou Testament conté tretze escrits que comencen amb el nom de Pau, tal com era costum de firmar les cartes en aquell temps, si bé això no assegura que hagin estat escrites per ell.

Els estudiosos de la Bíblia estan majoritàriament d'acord que hi ha un bon grup d'aquestes cartes que provenen directament de sant Pau. Algunes altres, especialment les cartes a Timoteu i a Titus, fa la impressió que han estat escrites per algun deixeble o continuador de l'obra de Pau, en un temps posterior fins i tot a la mort de l'apòstol. També hi ha dubtes sobre la Carta als Colossencs i la Carta als Efesis, que potser provenen en part de Pau mateix, malgrat el seu estil diferent al d'altres cartes.

Probablement l'ensenyament de Pau va ser recollit i desenvolupat pels seus seguidors més propers, que haurien continuat escrivint textos com si fossin de l'apòstol mateix. Aquesta pràctica no era vista de cap manera com una falsificació, sinó com una manera d'aprofitar i actualitzar l'ensenyament de Pau, procurant de respondre a les noves situacions com ho hauria fet ell mateix.

L'estudi d'aquestes qüestions és interessant i enriquidor, perquè ajuda a conèixer l'evolució del cristianisme en els seus primers temps. D'altra banda, convé recordar que el valor i l'autoritat d'un escrit del Nou Testament no depenen de qui l'ha escrit, sinó del reconeixement que han rebut per part de l'Església al llarg dels temps.

PER A CONSULTES:
REDACCIO@CATALUNYACRISTIANA.CAT

Diumenge XXIV de durant l'any

Lectura primera

Sir 27,33-28,9

*Perdona als altres el mal que t'han fet,
i Déu et perdonarà els pecats quan tu el preguis*

Lectura del llibre de Jesús fill de Sira

És odiós irritar-se i guardar rancúnia, però el pecador ho fa i no vol apaivagar-se. El venjatiu toparà amb la venjança del Senyor, que li demanarà compte rigorós dels seus pecats. Perdona als altres el mal que t'han fet, i Déu et perdonarà els pecats quan tu el preguis. L'home que s'irrita contra un altre home, com pot esperar que el Senyor li retorni la salut? No s'ha compadit d'un home com ell i ara s'atreveix a pregar pels seus propis pecats? Si ell, que és de carn i ossos, guarda rancúnia, qui li obtindrà el perdó quan haurà pecat? Recorda la fi que t'espera i amainarà la teva enemistat; pensa en la mort, i guardaràs fidelment els manaments. Recordat dels manaments, i no seràs rancorós amb els altres; pensa en l'aliança de l'Altíssim, i no tindràs en compte l'ofensa rebuda.

Salm responsorial

102

Beneeix el Senyor, ànima meva,
del fons del cor beneeix el seu sant nom.
Beneeix el Senyor, ànima meva,
no t'oblidis dels seus favors. R.

*R. El Senyor és compassiu i benigne,
lent per al càstig, ric en l'amor.*

Ell et perdona les culpes
i et guareix de tota malaltia;
rescata de la mort la teva vida
i et sacia d'amor entranyable. R.

No sempre acusa,
ni guarda rancúnia sense fi;
no ens castiga els pecats com
mereixeríem,
no ens paga com deuria les nos-
tres culpes. R.

El seu amor als fidels és tan im-
mens
com la distància del cel a la terra;
llença les nostres culpes lluny de
nosaltres
com l'Orient és lluny de l'Occi-
dent. R.

Lectura segona

Rm 14,7-9

Tant si vivim com si morim, som del Senyor

Lectura de la carta de sant Pau als cristians de Roma

Germans, cap de nosaltres no viu ni mor per a ell mateix: mentre vivim, vivim per al Senyor, i quan morim, morim per al Senyor. Per això, tant si vivim com si morim, som del Senyor, ja que, si Crist va morir i va tornar a la vida, va ser justament perquè havia de ser sobirà de morts i de vius.

Al·leluia

Us dono un manament nou, diu el Senyor.

Que us estimeu els uns als altres tal com jo us he estimat

Evangelí

Mt 18,21-35

*No et dic que perdonis set vegades
sinó setanta vegades set*

Lectura de l'evangelí segons sant Mateu

En aquell temps, Pere preguntà a Jesús: «Senyor, quantes vegades hauré de perdonar al meu germà el mal que m'haurà fet? Set vegades?» Jesús li respon: «No et dic set vegades, sinó setanta vegades set.»

Per això passa amb el Regne del

cel com amb un rei que va voler demanar comptes als qui ocupen els llocs de govern. Tot just començava, ja li van presentar un dels seus ministres, que li devia deu mil milions. Com que no tenia res per pagar, el rei va manar que venguessin tots els seus béns, i a ell mateix, amb la seva dona i els seus fills, els venguessin com a esclaus, per poder pagar el deute. Però ell se li llançà als peus i li deia: «Tingueu paciència i us ho pagaré tot.» Llavors el rei, se'n compadí, el deixà lliure i li perdonà el deute. Quan sortia, trobà un dels seus col·legues que li devia uns quants diners, l'agafà i l'escanyava dient-li: «Paga'm tot el que em deus.» L'altre

se li llançà als peus i el suplicava: «Tingues paciència i ja t'ho pagaré.» Ell no en va fer cas, i el va tancar a la presó fins que li pagués el deute. Els altres col·legues, en veure-ho, se n'entristiren molt i anaren a informar el rei de tot el que havia passat. El rei el cridà i li digué: «Que n'ets, de mal home! Quan tu em vas suplicar, et vaig perdonar tot aquell deute. No t'havies de compadir del teu col·lega, com jo m'havia compadit de tu?» Llavors el rei el posà en mans dels botxins, perquè el torturessin fins que pagués tot el deute. Això farà amb vosaltres el meu pare celestial si cadascú no perdona de tot cor el seu germà.

Calendari de la setmana

Lectures de la missa, santoral i altres celebracions

(CICLE LITÚRGIC A; FERIAL I)
TEMPS DE DURANT L'ANY
(SALTERI: SETMANA 4)

Setembre

17. DIUMENGE

Diumenge XXIV de durant l'any, Verd. Lectures: Siràcida 27,33-28,9 / Salm 102 / Romans 14,7-9 / Mateu 18,21-35. A Vic: **Dedicació de l'església catedral** (S), Blanc
SANTORAL: Ariadna, mr.; Coloma, vg. i mr.; Hildegarda de Bingen, ab.; Pere d'Arbuès, prev. i mr.

18. DILLUNS

Fèria, Verd. Lectures: 1 Timoteu 2,1-8 / Salm 27 / Lluc 7,1-10. A Barcelona: **Sant Gener, b. i mr.** (ML), Vermell. A Tarragona: **Sant Pius de Pietrelcina, prev.** (MO), Blanc. A Vic: **Sant Robert Bel-larmino, b. i dr. de l'Església** (ML), Blanc
SANTORAL: Ferriol, mr.; Irene, mr.; Josep de Cupertino, prev.; Sofia, mr.; Santa Maria Puríssima de la Creu

19. DIMARTS

Fèria, Verd. O bé **Sant Gener, b. i mr.** (ML), Vermell. Lectures: 1 Timoteu 3,1-13 / Salm 100 / Lluc 7,11-17. A Barcelona, Sant Feliu de Llobregat i Terrassa: **Santa Maria de Cervelló, vg.** (MO i ML), Blanc.
SANTORAL: Alfons Orozco, rel.; Constància, mr.

20. DIMECRES

Sants Andreu Kim Taegon, prev., Pau Chong Hasang, i companys mr. (MO), Vermell. Lectures: 1 Timoteu 3,14-16 / Salm 110 / Lluc 7,31-35
SANTORAL: Càndida, vg. i mr.; Eustaqui, Teopista i fills, mr.

21. DIJOUS

Sant Mateu, apòstol i evangelista (F), Vermell. Lectures: Efesis 4,1-7.11-13 / Salm 18 / Mateu 9,9-13. A Girona: **Dedicació de l'església catedral** (S), Blanc
SANTORAL: Celina, vg.; Ifigènia, vg.

22. DIVENDRES

Fèria, Verd. Lectures: 1 Timoteu 6,2c-12 / Salm 48 / Lluc 8,1-3. A Girona: **Sant Mateu, apòstol i evangelista** (F), Vermell. A Urgell: **beats Josep Batalla, prev. i companys mr.** (ML), Vermell.
SANTORAL: Digna, vg. i mr.; Fèlix IV, p.; Maurici, mr.

23. DISSABTE

Sant Pius de Pietrelcina, prev. (MO), Blanc. Lectures: 1 Timoteu 6,13-16 / Salm 99 / Lluc 8,4-15. A Tarragona: **Santa Tecla, vg. i mr.** (S i MO), Vermell
SANTORAL: Andreu, mr.; Lli, p. i mr.

El Sant 20 DE SETEMBRE

Sant Eustaqui

Sant Eustaqui, que abans de convertir-se al cristianisme es deia Plàcid, va ser un general romà que va néixer aproximadament l'any 98, i va servir l'emperador Trajà. És un dels màrtirs més coneguts de l'Església, tant a l'Orient com a l'Occident, i se'l coneix per ser el patró dels caçadors. Aquesta relació d'Eustaqui amb els caçadors ve perquè segons les llegendes, estava caçant quan enmig de la muntanya se li va aparèixer un gran cérvol al damunt del qual s'hi podia veure la figura de Jesús. Va sentir una veu que el cridava i, després d'aquesta experiència, el general i tota la seva família van rebre el sagrament del baptisme. Va ser llavors quan Plàcid va canviar el seu nom pel d'Eustaqui.

A partir d'aquell moment, el sant va donar totes les seves possessions als pobres, i es va dedicar durant 15 anys a la caritat en un petit poble als afores de Roma, fins que va ser martiritzat per l'emperador Adrià. Aquest, en veure que l'antic general s'havia convertit al cristianisme i es negava a oferir sacrificis als déus pagans, va decidir cremar-lo viu a ell i tota la seva família. En honor del sant, es va construir una església diaconal a Roma, i el seu cos hi va descansar durant dotze anys fins que va ser traslladat al temple de Saint-Denis, a prop de París. Actualment, una part de les seves relíquies encara es conserven en una església parroquial que porta el nom de Sant Eustaqui, a París.

El cant en l'Ofici Diví

CONSOL MUÑOZ
Franciscana missionera

Avui comentarem la celebració, amb cant, de l'Ofici Diví o Litúrgia de les Hores.

El Vaticà II ens va dir en la constitució *Sacrosanctum concilium*: «La tasca de revisió del Salteri, feliçment empresa, cal que es dugui a terme amb promptitud, tenint en compte el llatí cristià, l'ús litúrgic, inclòs el cant, i tota la tradició de l'Església llatina» (91). I també: «Convé, a més, que, segons les ocasions, es canti l'Ofici al cor i en comú» (99).

Ja sabem que sant Agustí ens deia que qui canta resa dues vegades. Per tant, serà millor cantar, quan es pugui, que no pas senzillament resar. Això tractant-se de la celebració en comú de l'Ofici Diví.

En les nostres actuals comunitats religioses, sobretot femenines, en què les veus per cantar no solen ser nombroses, no per això hem de deixar de fer-ho. Busquem himnes, amb melodies senzilles, que els puguem cantar la majoria. Per això també seria desitjable disposar d'un dia a la setmana, en què l'assaig de cants estigués en el nostre projecte comunitari anual. El llibre de la Litúrgia de les Hores disposa d'uns himnes força senzills de cantar, d'altres potser no tant, la veritat. N'hi ha uns que són

més assequibles per les nostres comunitats i altres de més complexos; tot i que, en general, les músiques siguin bones. De tota manera, a part del llibre de l'Ofici Diví, tenim gran varietat de melodies que ens faciliten poder cantar, perquè són senzilles, a l'abast de les nostres veus.

El que us proposo és que si no disposem de prou cantaires per fer dos cors, en fem un de sol, i cantem els salms i el càntic totes plegades. Cal que el cant no falti en les nostres celebracions de la Litúrgia de les Hores, sobretot en les solemnitats i festes, i per això cal que busquem el que s'adapti més bé a les nostres realitats.

Tornant a la *Sacrosanctum concilium*, quan parla de les qualitats i missió dels compositors de música sacra, explica: «Cal que es componguin obres que presentin les característiques de veritable música sacra i que no només puguin ser cantades per les grans *scholae cantorum*, sinó que també estiguin a l'abast dels cors més modestos, i fomentin la participació activa de tota l'assemblea dels fidels» (121). Això ve a donar suport a tot el que he esmentat més amunt, de la nostra realitat actual de les comunitats religioses femenines, en relació amb el cant, sobretot, de l'Ofici Diví.

Centenari de la coronació de la Mare de Déu de la Gleva

MN. CARLES IZQUIERDO

Rector del santuari de la Gleva

El santuari i l'advocació de la Gleva estan documentats des del 1286, a raó d'una deixa testamentària, i a partir d'aquesta data sovintejaran les notícies i els llegats per al culte de la Mare de Déu de la Gleva. En el mateix indret hi ha hagut tres esglésies. La més primitiva es pot identificar amb la coveta —està situada sota el cambril—; important perquè és l'indret en què se situa la troballa de la imatge, ja que es tracta d'una marededéu trobada, amb la corresponent llegenda.

En el segle XIV i en la superfície s'edificà un temple gòtic i va ser el 1663 que s'encarregà a l'obra-

Pau Sunyer, nascut a Manresa, la realització del retaule barroc; l'actual n'és una reproducció molt fidel, veritablement una joia. Aquest temple va sofrir greus desperfectes a causa d'un llamp que va caure en el campanar el 2 d'octubre del 1759, i en aquell moment es plantegen reparar els desperfectes o bé fer un temple nou de més cabuda, i va prevaldre la idea de l'actual temple barroc. Així doncs, l'any 1768, Sarmentero —el llavors bisbe de Vic— va consagrar el nou temple.

La història de la Gleva s'enriquirà amb els aplecs i processons que sortien majorment de la ciutat de

Vic, que en va fer el seu santuari. Va ser important la processó que des de Vic i amb totes les parròquies dels entorns, i encapçalada pel bisbe Galceran Sacosta, baixaren la imatge de la Verge fins al riu Ter, remullant-la! i demanant la pluja! Feia divuit mesos que no plovia —corria l'any 1337— i el mateix dia a la tarda va ploure generosament; aquell any es va salvar la collita.

Al segle XIX i començaments del XX es plantejà la possibilitat de demanar al Vaticà la concessió de la coronació canònica de les imatges de la Verge i del nen Jesús. L'any 1881 la Moreneta va ser coronada solemnement; li seguiria, doncs, la Patrona de la Plana. En el llibre de la història del santuari, de mossèn Antoni Pladevall, hi ha descrits tots els detalls de la preparació d'aquesta efemèride, com també els fets concrets de la coronació el 8 de setembre del 1923, per l'acció del bisbe de Vic, Muñoz Izquierdo.

Ara bé, aquest gest es va realitzar a l'exterior, concretament al Puig de les Tres Creus, perquè molts més fidels poguessin contemplar el moment emotiu de la coronació, ja que, segons el canonge Collell, cronista de l'esdeveniment, aquell 8 de setembre es trobaren a l'espai de la Gleva 50.000 fidels.

Aquest santuari i la Mare de Déu de la Gleva han acompanyat i alimentat la pietat mariana i la mateixa fe dels pobles de la comarca; fidels que feien hores de camí, a peu, per honorar Maria, especialment el 8 de setembre.

Enguany, centenari de la coronació, s'han preparat un seguit d'actes culturals, de lleure i, no cal dir, religiosos, que culminaran en l'Eucaristia solemne, concelebrada, presidida pel bisbe Romà Casanova; seguidament, es farà una processó amb la imatge de la Verge fins a l'indret on va ser coronada l'any 1923. Cal dir que s'han restaurat algunes de les corones de la Verge i del nen; dissortadament les que s'imposaren a les imatges el dia de la coronació varen desaparèixer en la revolta del 1936.

Que el Senyor faci que els fets que ens ocupen, a major glòria seva i honor de la seva Mare i Mare nostra, sota l'advocació de la Gleva, serveixin per reviscolar el nostre amor a Maria i refermar la nostra fe en el seu Fill i Salvador nostre.

CERTIFICATS MÈDICS CARNET DE CONDUIR NÀUTICA I ARMES

CENTRE MÈDIC PLAÇA MOLINA

DR. RAFAEL SOLANAS ANGLADA

• COTXE, MOTO I CICLOMOTOR • PSICOTÈCNICS
• LLICÈNCIA D'ARMES • LABORALS I ESCOLARS • NÀUTICA

LABORABLES

De 10 a 13 h i de 23 a 20 h

Les persones que es presentin amb un exemplar de Catalunya
Cristiana tindran un descompte

de 20 euros

www.centromedicoplazamolina.es

INFORMEU-VOS-EN: Tel. 932 188 826 - Mòbil: 639 474 741
c/ Balmes, 281, entr. 2n - 08006 Barcelona

Postals des d'Andalusia

La «cultura del mirall»

A poc a poc ens endinsem en el nou curs acadèmic, escolar i pastoral. M'ha cridat l'atenció el títol d'un dels llibres del papa Francesc, en el qual se'ns convida a «somiar plegats» en aquesta hora. Però, es pot «somiar» quan tot el món se sent colpejat per les guerres i una onada de crisis angoixants amenaça amb enfonsar-nos i destruir-nos? Al llarg d'un estiu tòrrid una llista de calamitats encadenades ha accentuat una mena de fugida col·lectiva, a la recerca de paisatges millors que ens facin oblidar una mica tot el que se'ns tira a sobre. Abans de plantejar els seus «somis», el Papa ens alerta de tres actituds que poden frenar els nostres millors desitjos: el narcisisme, el desànim i el pessimisme.

Primer, el narcisisme ens porta a la «cultura del mirall», a mirar-nos a nosaltres mateixos, centrant-nos en els nostres propis problemes. La resta, no ho veiem. Crida l'atenció aquesta cultura que ens concentra en el laberint dels egoismes més grans. Segon, el desànim que ens enfonsa en una queixa constant de tot el que ens envolta. El desànim ens porta a la tristesa que ens rosega per dins. I la tristesa mata a poc a poc les il·lusions perquè s'han ennuvolat els horitzons.

I, en tercer lloc, el pessimisme, que és com un cop de porta que donem al futur i a la novetat que ens pot oferir. Una porta que ens neguem a obrir per por o per manca d'audàcia. El pessimista sempre veu l'ampolla mig buida, en comptes d'alegrar-se pel que encara conservem. Són tres maneres de bloquejar-nos, de paralitzar-nos. En el fons, preferim les il·lusions que disfressen la realitat, en comptes de descobrir tot el que podem arribar a fer.

ANTONIO GIL
Sacerdot i periodista

Cartes

Parlem amb el cor i des de la fe

A tots ens cal una comunicació oberta, acollint l'altre en el nostre cor, amb sinceritat, paciència i un diàleg franc i cordial. Sense indiferència, falsedat ni menyspreu, sinó amb empatia, humilitat i amabilitat per tal de tenir una relació humana que no porti a la indignació, l'enfrontament, l'enveja... sinó que afavoreixi la convivència, la pacificació de la societat i de les famílies, la reflexió, sempre des del respecte i la veritat, però també amb esperit crític.

Cada nou dia ha de ser un nou recomençar, perquè l'únic impossible en la vida és allò que no s'intenta, no necessitem que sigui fàcil, només que sigui possible. No es tracta del que ens passa, sinó de com un ho afronta. El primer pas potser no ens porta on volem anar, però ens fa sortir d'on som. Abans de rendir-nos, recordem sempre per què vàrem començar. A tots, la vida ens posa obstacles, però els límits els posa un mateix, perquè l'èxit no s'aconsegueix superant els altres, sinó superant-se a un mateix.

Qui més qui menys, alguns hem passat circumstàncies duríssimes en la nostra vida, però per enfortir la fe comptem amb la pregària i sabem que la presència de Jesús ens porta calma i pau al cor davant les adversitats. Ell no ens abandona, no hem de tenir mai por ni desanimar-nos, cal ser decidits i confiar en Déu, i preguntar-nos si el que estem fent avui ens apropa allà on volem ser demà.

MONTSERRAT ROSELL PUJOL

Quants som els cristians que anem a missa?

Malauradament, no és tota la ciutadania la que escull aquests camins d'espiritualitat. L'Eucaristia és un terme grec que significa «acció de gràcies». Alguns es preguntaran: per què donar gràcies? I a qui van dirigides? A la vida, ser agraït és signe de ser bona persona.

En temps de pensaments dèbils i d'anèmies religioses, recuperem per al cristianisme el batec vivencial; el pols experimental que ens permeti connectar amb Déu. Diu Bertrand Piccard, psicòleg suís, que «l'espiritualitat ens dona consciència».

En aquest món globalitzat en què ens toca viure ens trobem persones amb tota mena de tarannàs. És humà, aconsellable i correcte, si ve el cas, dir: «Gràcies, perdona, si us plau, ho sento, disculpa!» I si aquestes paraules amables i assenyades surten del cor i van acompanyades d'un somriure clar i transparent, fàcil de detectar, no seria més reconfortant emocionalment i humanament dit?

A la santa missa, que és «font i cim de tots els sacraments», seria oportú donar gràcies a Déu: per la nostra salut i la de tots els nostres éssers estimats, així com també agrair al Senyor pel final de la pandèmia i per tants desitjos necessaris, dignes i humans que puguin brollar del nostre cor, com ara el final de tots els conflictes bèl·lics i la salut i el benestar de tothom, especialment dels més vulnerables.

JOSEP VIDAL BORRÀS

Podeu enviar les cartes a:

redaccio@catalunyacristiana.cat

«Hem d'assumir que en els propers anys sobraran centenars de classes de P3»

Meritxell Ruiz, secretària general de la Fundació Escola Cristiana de Catalunya

CARME MUNTÉ MARGALEF

La Fundació Escola Cristiana de Catalunya (FECC) es troba immersa en un procés de reflexió estratègica a partir de tres eixos clau: identitat cristiana, avantguarda pedagògica i compromís social. Un procés que s'emmarca en el Pacte Educatiu Global del papa Francesc i el document del Dicasteri per a l'Educació

La identitat de l'escola catòlica per a una cultura del diàleg. El document programàtic d'aquest procés, que ha comptat amb la implicació de més de 400 persones, es presentarà el 19 d'octubre, a La Salle Bonanova, al Quòrum23, Congrés de l'Escola Cristiana de Catalunya. D'aquest congrés i de l'inici del curs escolar

en parlem amb Meritxell Ruiz, secretària general de la FECC. L'escola cristiana, amb les seves 388 escoles i 247.826 alumnes, suposa el 22% del sistema educatiu català.

En el Pacte Educatiu Global, el papa Francesc insta a ser una escola en sortida que acull tothom, especialment els més vulnerables. L'escola concertada ha incrementat un 103% l'alumnat vulnerable.

Les dades del Departament d'Educació indiquen que el percentatge d'alumnat vulnerable en centres públics i concertats és pràcticament el mateix, al voltant del 14%. Ara ens trobem amb el repte d'atendre alumnat amb situacions socioeconòmiques molt complicades per les crisis econòmiques consecutives; i a Secundària per trastorns mentals molt greus. Això ens ha de moure a incrementar encara més el nostre compromís, com de fet ja estan fent les nostres escoles i claustres. Tothom és benvingut a les nostres escoles. Ara bé, si els alumnes amb necessitats educatives especials s'estan distribuint equitativament entre centres públics i concertats, els recursos també s'han de repartir igualment. Segons un informe de desembre del Síndic de Greuges, per atendre un alumne amb necessitats especials, un centre públic rep 265 euros, mentre que un de concertat només 54. És evident que hi ha d'haver un salt qualitatiu quant a recursos docents i econòmics per part de la Generalitat envers els centres d'iniciativa social.

El Departament d'Educació paga un 33% menys per una plaça concertada que per una plaça pública segons un informe del Síndic de Greuges sobre la situació de l'escola concertada en el sistema educatiu de Catalunya. Hi ha voluntat de revertir l'infrafinançament crònic?

El pas que hem fet els darrers dos anys és que l'administració i els partits polítics han reconegut que hi ha un infrafinançament crònic i una dotació inferior quant a professorat de les escoles d'iniciativa social. Hem començat el camí per revertir-ho, el que passa és que és un camí que malauradament és més lent del que ens agradaria. Molts partits manifesten que el sistema hauria de ser com el sanitari. Això és el que pretenem aconseguir: que les nostres escoles

siguin gratuïtes i que, per tant, no hàgim de cobrar cap quota a les famílies per compensar la manca de finançament.

En una entrevista recent, Lluís Font, doctor en Educació, recordava que el que ha forjat el nostre tarannà com a país ha estat la iniciativa social i que seria estrany que les anomenades forces catalanistes anessin en contra d'aquesta filogènesi.

Sí, em sorprèn veure com determinades forces polítiques volen anul·lar o perdre aquesta tradició d'implicació dels ciutadans en la dinàmica social. No té cap mena de sentit, perquè és carregar-se el passat però sobretot és no donar resposta al futur, en el sentit que va en contra del que assenyalen els organismes internacionals: com que la complexitat és i serà tan gran les administracions públiques seran incapaces de donar resposta a tots els reptes. Per tant, es necessita i es necessitarà la implicació de la iniciativa social en tots els reptes socials, mediambientals, educatius...

Salvar la titularitat

Què sentia quan l'exconseller Josep Bargalló o l'exalcaldessa Ada Colau es posaven una medalla cada vegada que una escola d'iniciativa social passava a ser pública?

Sentia que era una falta de respecte molt gran envers tota la feina d'aquelles escoles. La titularitat d'un centre no ha de ser un problema ni un element de confrontació. Cada vegada que tanca una escola perdem un projecte educatiu, una comunitat i un element d'identitat. Ningú s'hauria d'alegrar del tancament d'una escola.

D'ençà del decret del 2019 que ho fa possible, una quinzena d'escoles cristianes han passat a titularitat pública. Quines són les raons?

Cap d'aquestes escoles no volia deixar de ser el que era, el problema és que no tenia el suport econòmic per continuar sent-ho. El que ens preocupa és que són les escoles dels entorns més vulnerables, on les famílies és més difícil que compensin el que el Departament no paga, les que estan en situació més feble. Per tant, l'infrafinançament a qui més està perjudicant és a les escoles d'iniciativa social amb més compromís

«Si els alumnes amb necessitats educatives especials s'estan distribuint equitativament, els recursos també s'han de repartir igualment»

«L'infrafinançament a qui més està perjudicant és a les escoles d'iniciativa social amb més compromís social»

«No té sentit intentar tenir el màxim d'alumnat possible quan sabem que sobraran places a totes les escoles»

«No hi ha nens a P3 però hi ha moltes necessitats formatives a Secundària i en els estudis postobligatoris»

«Hem de posar Jesús al centre, viure'l i donar-ne testimoni en tot el que fem»

social. És com una paradoxa però és així. Una altra paradoxa és que a l'administració li resulta molt més car integrar una escola al sistema públic que el fet que continuï sent concertada.

Quins mecanismes tenen com a Fundació Escola Cristiana de Catalunya per evitar que una escola passi a titularitat pública?

El primer és que les escoles posin en coneixement de la FECC que tenen una dificultat per tal de buscar-hi alternatives. De fet, en tenim exemples. L'escola de Sant Josep de Gràcia de Barcelona havia de passar al sistema públic i ho vam evitar gràcies a la implicació de tres congregacions diferents. En altres casos com a Vic o Torelló hem trobat institucions religioses que han pogut fer-se càrrec d'escoles que estaven en una situació complexa. Per tant, potser no trobarem una solució per a tots els casos, però molts es poden revertir amb temps i amb molta prudència i discreció.

Han millorat les relacions amb l'actual Departament d'Educació?

Sí, hem vist una evolució en els darrers anys tant pel que fa a Josep Cambray com amb l'actual consellera Anna Simó. Defensen el servei d'educació de Catalunya, que engloba centres públics i centres concertats. Ara el que hem de treballar és com arribem en aquesta igualtat de condicions. També al Parlament de Catalunya hi ha més consciència que el servei d'educació de Catalunya som tots. Enguany els pressupostos del Parlament han incrementat en un 40% l'import per a despeses de funcionament. Això ha permès salvar força projectes, sobretot d'escoles de màxima complexitat.

Crisi demogràfica

El curs va començar el 6 de setembre amb 20.000 alumnes menys a infantil i primària. Pública i concertada arriben en igualtat de condicions a la crisi demogràfica?

La baixada demogràfica a Catalunya és espectacular. En els propers anys sobran centenars de classes de P3. I això, com més aviat ho assumim, millor. Hem d'acceptar que ens hem de redimensionar. Des de la Fundació Escola Cristiana, amb el suport de Blanquerna, estem traçant

un mapa escolar de Catalunya que analitza l'oferta d'un barri o municipi, l'evolució demogràfica i les previsions i necessitats futures, per tal de poder treballar diferents opcions. No té sentit intentar tenir el màxim d'alumnat possible quan sabem que sobran places a totes les escoles.

Calen moltes dosis de generositat.

Sí, cal molta generositat, treball i visió de conjunt. També cal molta responsabilitat i un plantejament positiu. No hi ha nens a P3 però hi ha moltes necessitats formatives a Secundària i en els estudis postobligatoris. Davant d'un percentatge tan elevat d'abandonament escolar i de taxa d'atur juvenil sabem que la solució passa per la formació professional bàsica i la postobligatòria. Aleshores, potser ens hem de replantejar cap on ens orientem, perquè la necessitat hi és. Al marge de dinàmiques polítiques i governamentals que de vegades van en contra de la possibilitat dels pares de triar escola, hem de ser creatius amb les respostes i fer apostes decidides i valentes. Les congregacions s'haurien de preguntar: el fundador o fundadora faria avui dia una escola d'infantil? Segurament no, perquè hi ha moltes altres necessitats educatives a les quals cal donar resposta. Hem de ser imaginatius a l'hora de saber entendre la realitat demogràfica que vivim a Infantil i Primària i veure tota la realitat i les possibilitats que ens ofereixen altres etapes educatives. I no només etapes educatives: formació ocupacional, joves que estan al carrer, fracàs escolar... és un compromís molt clau per a l'escola cristiana. Si des de l'Evangeli creiem que tothom té la mateixa dignitat no hem de deixar ningú enrere.

La competència pel millor expedient acadèmic ha de ser la bandera amb la qual l'escola cristiana s'ha de presentar a la societat?

Hem d'oferir una bona qualitat acadèmica però amb un objectiu molt clar que és la millora humanitzadora del món a partir dels valors de l'Evangeli. Aquestes dues coses seran l'ADN de les nostres escoles. Si la nostra mirada només és de qualitat educativa, no cal que hi hagi escoles cristianes. Hem de posar Jesús al centre, viure'l i donar-ne testimoni en tot el que fem.

ACTUALITATS CIENTÍFIQUES

Cal posar fre a la contaminació lumínica que estem patint

L'enllumenat exterior (municipal) d'una ciutat com Barcelona representa el 19% del consum elèctric.

MN. FRANCESC NICOLAU
Professor emèrit de la Facultat de Filosofia de Catalunya

Em sembla que us ho havia d'explicar. Tots hem de tenir en compte aquest assumpte. Hi ha un excés d'enllumenat nocturn que perjudica, i de debò, tota la humanitat. La revista *Science*, aquest juny passat, publicava cinc articles sobre el tema. Us explicaré les coses més importants que s'hi exposen.

El nostre organisme té un ritme per a les seves funcions, ritme que s'acomoda al dia i a la nit. Si rep llum a la nit com si fos de dia, el cos actua de manera que molts processos metabòlics queden alterats. Ho assegura la investigadora Barbara Harding: «Els més estudiats són els processos hormonals, però la contaminació lumínica també afecta el sistema immunitari i la microbiota.» D'altra banda, sabem que en les zones de contaminació lumínica la pandèmia va fer més infeccions, que resultaren més llargues i greus.

També la vida de molts animals es veu alterada per la llum nocturna. Concretament, les aus migratòries que es desorienten, els ratpenats que es troben que la llum redueix el seu radi d'acció i fragmenta el seu hàbitat, els rosegadors que veuen escurçada la

seva vida... Hi ha més casos semblants que no cal detallar.

Així mateix, l'enllumenat exterior (municipal) d'una ciutat com Barcelona representa el 19% del consum elèctric, amb les despeses corresponents. Només aquesta llum de l'exterior de les grans poblacions genera 1.471 milions del gas diòxid de carboni cada any als centres de producció elèctrica. I, com ja sabeu, també cal treballar per minvar la producció d'aquest gas, ja que és molt perjudicial el seu excés.

Aquesta contaminació lumínica és un problema en alça. Les extensions amb enllumenat elèctric han crescut un 10% anual en els últims dotze anys. Actualment, un 83% de la població del planeta Terra viu sota un cel contaminat per la llum artificial. Si no es prenen mesures dràstiques, la situació anirà en augment. I aquestes mesures no es veuen pas a venir. Al contrari, s'ha fet la previsió que si ara és del 19% el consum extern de llum d'una ciutat, cap al 2040 ja serà del 27%.

Oi que val la pena saber tot això i tenir-ho en compte, fins i tot en l'ús que fem de l'electricitat a casa nostra?

TRADICIONS REMEIERES

L'espernallac o santolina

Fitzler / Manel

Aquesta planta gaudeix de grans propietats estomacals i digestives.

FRA VALENTÍ SERRA DE MANRESA
Arxiver dels Caputxins

Sobre l'espernallac o santolina (llat., *Santolina chamaecyparissus*; cast., *abrótano*), cal assenyalar que és una planta de fulles vermífugues i molt estimulants. Els antics frares posaven espernallac dins dels armaris per tal d'evitar que la roba s'arnés, puix que la seva intensa flaire és un dels millors i més eficients insecticides de caràcter natural i ecològic, tant, que alguns en deien l'herba *guarda-roba*. La flor de la santolina és d'un groc intens i molt olorosa i, ja que sol florir entorn de la festa del Naixement de sant Joan, en alguns indrets aquesta planta també és coneguda com la *flor de sant Joan*. Aquesta flor és molt rica en essències i gaudeix de grans propietats estomacals i digestives, però, segons una tradició molt arrelada, sempre cal posar en ebullició un nombre senar de cabeçoles de santolina, ja que si el nombre fos parell llavors la tisana fa l'efecte contrari i produeix mal de ventre.

Els caputxins d'abans de l'exclusió tenien una gran estima al donzell i a la santolina, car eren unes plantes remeieres usades repetidament en diverses fórmules i preparats. Per exemple, per guarir la hidropesia els frares recomanaven prendre «una porció de sàlvia, de romaní, de llentiscle,

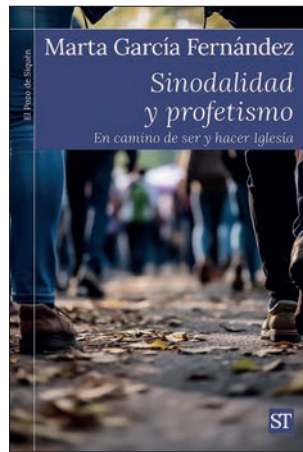
d'espígol, d'espernallac, y tot açò se posa dins d'una olla ab vi negre del bo y se fa bullir bastant temps, luego que's treu del foch se posa lo vi y les herbes. Després en un gibrell es posa ajagut en una cadira y ben tapat que pugui rebre lo fum. Això ho faràs quinze dies, o més dies, y curaràs. Cada dia les herbes seran noves», segons s'assenyala en el text d'una antiga recepta aplegada pel P. Hilari d'Arenys de Mar; (T. A., *Receptari*, s. f).

L'espernallac forma part de la celebrada *Ratafia fraresca de nous verdes* que, per elaborar-la, cal posar en maceració una proporció adient de fruita del temps i d'herbes remeieres juntament amb «dos quartos de lliri de Florència ab tres nous moscades, una unça de canyella d'Holanda. Y per porró d'aiguardent se posa una lliura de sucre candi» (Ibid., s. f). Aquesta maceració s'ha de mantenir dins d'una garrafa ben tapada, posada a sol i serena almenys durant dues llunes —o una quarantena de dies— per tal que el sol exciti els principis actius de tots aquests elements posats en maceració. A l'article vinent us parlaré, si Déu vol, de la fumària, que és una de les principals herbes remeieres *oficinals*.

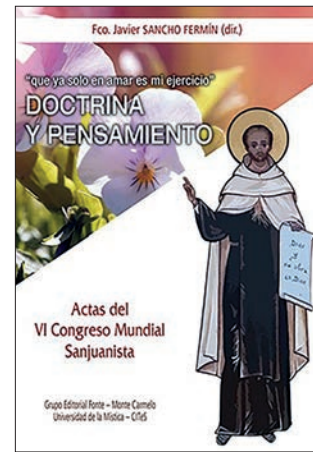
JOSÉ MARÍA FERNÁNDEZ LUCIO
La santificación de la mente
Editorial San Pablo, 2023, 184 pàg.

El beat Santiago Alberione va tractar amb força i originalitat la necessitat de forjar el tarannà del cristià, mitjançant la formació d'una receta mentalitat orientada en i cap a Crist. El P. José María Fernández Lucio comparteix amb nosaltres els consells del seu fundador per redescobrir l'Evangelí.

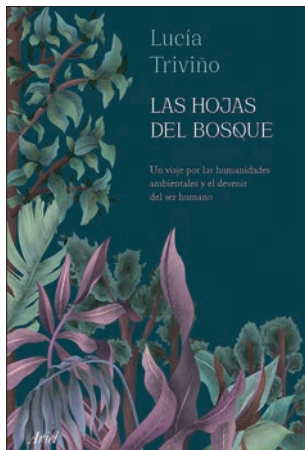
MARTA GARCÍA FERNÁNDEZ
Sinodalidad y profetismo
Editorial Sal Terrae, 2023, 144 pàg.

Vivim un moment de reflexió sobre la dimensió sinodal de l'Església, on cadascú som pedres vives en la seva construcció. Aquest llibre vol ajudar a viure aquest esdeveniment amb una honestat que impulsi una reforma estructural i una conversió sincera, en lloc d'estratègia.

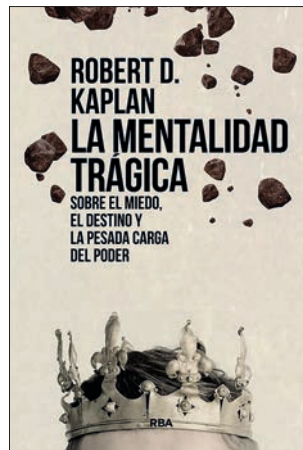
FCO. JAVIER SANCHO FERMÍN
Doctrina y pensamiento
Editorial Monte Carmelo, 2023, 464 pàg.

Aquest volum recull totes les conferències impartides al VI Congrés Mundial Santjoanista celebrat l'any 2022. L'obra de sant Joan de la Creu, entre les seves grans aportacions a l'àmbit del camí espiritual i místic, es revela com una extraordinària teologia de l'amor.

LUCÍA TRIVIÑO
Las hojas del bosque
Editorial Ariel, 2023, 336 pàg.

La historiadora Lucía Triviño escodrinya cada racó dels múltiples boscos per posar de manifest de quina manera l'entorn natural ha impactat en el desenvolupament humà i viceversa, alhora que reivindica el paper de la història ambiental dins dels estudis humanístics.

ROBERT D. KAPLAN
La mentalidad trágica
RBA Libros, 2023, 208 pàg.

Segons el corresponsal de guerra Robert D. Kaplan, les claus per entendre l'esperit humà i tots els ells de la política internacional ens les ofereix la tragèdia. Shakespeare i els clàssics grecs ens van mostrar l'enfrontament entre ordre i caos, i la lluita constant que determina el destí de les persones.

JOAN POSTIUS SALA
Guía de Berga y su comarca y del real santuario de Queralt
Ediciones La Tempestad, 2023, 128 pàg.

Aquesta guia del sacerdot claretí Joan Postius (Berga, 1876 – Solsona, 1952) va ser durant dècades la publicació per excel·lència per donar a conèixer la ciutat de Berga, la seva comarca i el santuari de Queralt. Aquesta edició facsimil compta amb el pròleg del bibliòfil Ramon Felipó.

CRÍTICA DE CINEMA

La història d'en Jan

MONTSE CLAVERAS

Doctora en Història de l'Art i professora de Religió

El Bernardo i la Mònica són una parella jove il·lusionada per l'arribada imminent del seu primer fill. Com gairebé tots els pares d'avui s'emocionen quan veuen les ecografies del que serà, però ja és, l'alegria més gran de les seves vides.

El dia 4 de novembre del 2009 en Jan veu la llum per primer cop.

És un nen que no plora, no es fa sentir. Potser massa tranquil! Què passa? El pediatre informa als pares que el seu estimat nen té Síndrome de Down. Com pot ser? Per què a nosaltres? Per què el nostre fill?

A les primeres i normals preguntes i a la primera i normal reacció de no entendre i quasi no acceptar, segueix un segon pas: l'actuar. Cal seguir endavant. No hi ha lloc per a la desesperació. Després d'un principi molt dolorós només resta posar-se a caminar.

El Bernardo i la Mònica comencen a gravar el seu fill. És *La historia de Jan*. Una història íntima de superació que volen compartir. Una història per fer visible la malaltia. Una història adversa explicada amb humor i sobretot amb amor.

El Bernardo narra escenes de casa, sobretot del Jan i les seves conquestes. Filma, també, imatges de l'Hospital Universitario Infantil Niño Jesús i de la Fundació Jiménez Díaz, com a agraïment i homenatge als educadors, als fisioterapeutes i als professionals, gent anònima que treballa molt bé, i pel seu suport constant a la família.

La gran sensibilitat humana que projecta cada fotograma real, dolç o no, apropa la vida del menut a l'espectador a qui commou i emociona.

Després d'uns sis anys gravant, el resultat és una pel·lícula que va inaugurar el Festival de Cine de Màlaga l'any 2016. La recepció va ser gran, tant per part del públic com per part de la crítica especialitzada. Fins i tot, aquell mateix any, va ser nominada a millor documental als Premis Forqué.

Acabem amb les paraules de la mare d'en Jan, que diu: «*Me lo puedo perder llorando y no me lo quiero perder llorando.*» Els pares s'adonen que una criatura tan especial com és el seu fill és un veritable regal.

AMB BON HUMOR

LA HISTORIA DE JAN

DIRECCIÓ I GUIÓ: Bernardo Moll

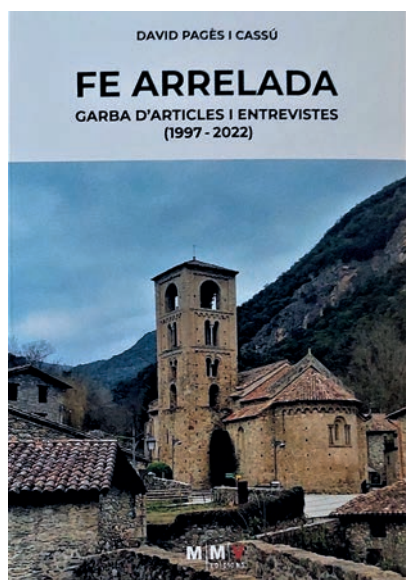
FOTOGRAFIA: Alfonso Postigo
Espanya, 2016

Llargmetratge documental, disponible gratuïtament a Rtvplay

CRÍTICA LITERÀRIA

Fe i país

JOSEP MIQUEL BAUSSET
Monjo de Montserrat

DAVID PAGÈS I CASSÚ

Fe arrelada. Garba d'articles i entrevistes (1997-2022)
Edicions MMV, 2023, 256 pàg.

Aquest volum, amb pròleg de Joan Ferrer i Costa, filòleg i bibliista, i amb un epíleg de Maria Assumpció Pifarré i Clapés, priora del monestir de Sant Daniel de Girona, recull una sèrie «de treballs breus, d'una alta qualitat literària i entrevistes amb cristians i cristianes singulars i notablement remarcables», com diu Joan Ferrer al pròleg.

Publicat per Edicions MMV, David Pagès ens presenta «amb aquesta garba d'escrius, aquest entrellaçament», entre fe i país, «que significa també reforçament recíproc, entre dos pilars que han estat bàsics per a la vertebració del nostre poble, de la seva identitat: catalanitat i cristianitat».

David Pagès ens fa avinent, en la presentació d'aquest llibre, les assenyades paraules del papa Francesc, que ens recorda que «no hi ha obertura entre pobles sinó des de l'amor a la terra, al poble, als propis trets culturals». I per això, afirma amb raó que «els valors evangèlics de caritat, estimació, generositat i servei els veiem totalment aplicables en parlar —des de l'obertura al món— d'arrelament i estimació a la pàtria».

Fe arrelada recull diversos articles de Pagès i també interessants entrevistes, entre d'altres, a Mn. Joan Carreres i Péra; Mn. Modest Prats; la carmelita descalça Carme Ferrer; Mn. Josep M. Ballarín; l'arquebisbe de Tarragona, Joan Planellas; Mn. Josep Ruaix i Mn. Carles Riera; el monjo de Montserrat Josep Massot; l'abat emèrit Josep M. Solé; Mn. Àngel Caldas; la germana M. del Mar Albajar, abadessa benedictina del monestir de Sant Benet de Montserrat; el P. Enric Puig...

David Pagès, llicenciat en Filologia catalana per la Universitat de Girona, comparteix l'activitat docent amb les de dinamitzador cultural i escriptor. Columnista del *Diari de Girona*, ha publicat, entre altres obres, *Referents. 40 entrevistes a personalitats dels Països Catalans*, *Què t'ha ensenyat la vida? 202 veus*, *Bones llavors i Baules. Cartes generacionals*. El llibre ens mostra la passió de David Pagès i Cassú per la fe, la cultura i la catalanitat del nostre país.

UN NOU LLINDAR

Qui perdona no s'equivoca mai

Ens dol trobar-nos amb gent barallada, la qual cosa posa en entredit la capacitat de perdonar. Amb aquesta capacitat es posa en joc la qualitat de la nostra vida cristiana. Els qui volem seguir Jesús i el seu Evangeli no podem fer el que molts fan, com ara la venjança, la revenja, mantenir la rancúnia de forma indefinida. Perdonar vol dir arribar a estimar fins a l'extrem i trencar amb l'espiral de pagar sempre amb la mateixa moneda i a l'estil de la llei del talió o la de «me l'has feta, me la pagaràs!». A l'evangeli hi ha la pregunta de Pere: «Senyor, quantes vegades hauré de perdonar al meu germà el mal que m'haurà fet? Set vegades?» Vet aquí la resposta de Jesús: «Setanta vegades set», és a dir «sempre!» i ho hem de fer des de la nostra situació personal. Fins i tot, pot ser que ens costi fer-ho, perquè hi ha persones a les quals no volem perdonar, i encara ens mantenim en l'obstinació de no voler-ho fer. Convé tenir en compte que el que importa és la voluntat de voler ser perdonat, una voluntat oberta a voler rebre la misericòrdia de Déu. El papa Francesc, des de sempre, ha insistit molt que si hi ha algun tret important de Déu és el de la seva misericòrdia. Diu que «el missatge de Jesús és aquest: la misericòrdia. Per a mi, ho dic amb humilitat, és el missatge més fort del Senyor: la misericòrdia». I afegeix: «penseu en aquella xerrameca després de la vocació de Mateu: "El vostre mestre menja amb cobradors d'impostos i amb pecadors" (cf. Mc 2,16). I ell ha vingut per a nosaltres, quan reconeixem que som pecadors... No és fàcil encomanar-se a la misericòrdia de Déu, perquè això és un abisme incomprendible. Però, cal voler-ho!»

SEBASTIÀ TALTAVULL ANGLADA
Bisbe de Mallorca

Agenda

Barcelona

BIBLE NERDS CLUB

El **dimarts 19 de setembre**, a les 18.00, descobreix el llibre d'Ester amb Oriol Jara (format en línia). Inscripcions: orioljara.com.

MONESTIR DE SANT PERE DE LES PUEL·LES

El **dimecres 20 de setembre**, a les 20.00, dansa contemplativa. Taquilla inversa (activitatspuelles@gmail.com).

VERDAGUER

El **dijous 21 de setembre**, a les 18.30, presentació de *Verdaguer dia a dia* d'Àlvar Valls i Roser Carol en diàleg amb Joan Santanach, Isona Passola i Jordina Boix a l'Ateneu Barcelonès.

AULA MOUNIER

El **dijous 21 de setembre**, a les 19.00, *Edith Stein. La santa d'Auschwitz* amb Josep Lluís Vázquez Borau, Francesc Torralba i Esperança Puig-Rey a la sala Sant Jordi del Seminari Conciliar de Barcelona (c/ Diputació, 235).

MARE DE DÉU DE LA MERCÈ

El **diumenge 24 de setembre**, eucaristies a la basílica de la Mercè de Barcelona: a les 8.30, missa matinal; a les 10.30, missa major presidida pel cardenal Joan Josep Omella; a les 12.30, missa del migdia; a les 16.30, missa amb la Germandat del Rocío de Barcelona; a les 17.30, res del rosari; a les 18.00, missa amb la família mercedària; a les 19.30, missa vespertina amb llenguatge de signes; a les 20.30, missa de cloenda. El cambril estarà obert de 8.00 a 9.30 i d'11.30 a 21.00 (accés pel carrer Ample).

JORNADA DEL MIGRANT I REFUGIAT

El **diumenge 24 de setembre**, trobada diocesana de la comunitat pastoral de Sant Andreu: a Sant Andreu del Palomar (pl. Orfila), a les 12.00, acollida; a les 12.30, missa intercultural; al col·legi

Pare Manyanet (c/ Sant Sebastià, 55), a les 14.30, dinar; a les 15.30, sobretaula festiva; a Crist Rei (pl. Jardins d'Elx), a les 16.45, manifest, i a les 17.00, pregària.

Girona

MN. JOAN ALSINA

El **dimecres 20 de setembre**, a les 12.00, missa amb motiu dels 50 anys de la mort de Mn. Joan Alsina a l'església del Mercadal de Girona.

CATEDRAL

El **dijous 21 de setembre**, a les 9.30, missa de l'aniversari de la dedicació de la catedral de Girona.

JMJ

El **divendres 22 de setembre**, a les 18.00, trobada postJMJ *Seguim en marxa* a la catedral de Girona.

MUSEU D'ART DE GIRONA

El **dissabte 23 de setembre**, a les 11.30, visita guiada al voltant de la catedral de Girona per descobrir la petjada de la seu episcopal. Lloc de trobada: basílica de Sant Feliu.

Lleida

CATEDRAL

El **dijous 21 de setembre**, a les 19.00, enviament de tots els agents de pastoral, presidit pel bisbe Salvador Giménez a la catedral de Lleida.

Sant Feliu de Llobregat

CATALONIA SACRA

El **divendres 22 de setembre**, a les 18.00, conferència *Gaudií inacabat. Les torres de l'església de la Colònia Güell* amb Jordi Faulí i David Puig. Inscripcions: tel. 693 720 202.

Solsona

CATEDRAL

El **diumenge 17 de setembre**, a les 19.00, concert *Llibertats d'orgue*

a la catedral de Santa Maria de Solsona.

Tarragona

SANTA TECLA

El **dissabte 23 de setembre**, a les 10.00, ofici pontifical de Santa Tecla presidit per Mons. Joan Planellas a la catedral de Tarragona; a les 18.00, vespres solemnes i processó de la relíquia del braç de la santa.

ROSARI

El **diumenge 24 de setembre**, a les 22.30, rosari de torxes des de la plaça de la Pastoreta de Reus. En arribar al santuari de la Mare de Déu de Misericòrdia, cant dels goigs i veneració de la Mare de Déu.

Vic

CATALONIA SACRA

El **dissabte 23 de setembre**, a les 11.30, visita guiada *El claustre gòtic restaurat de la catedral de Vic* amb Rafael Vila. Inscripcions: tel. 693 720 202.

MUSEU EPISCOPAL DE VIC

El **dissabte 23 de setembre**, a les 17.00, visita familiar *Mira, toca, olora i escolta l'art en família*.

SANTUARI DE LA MARE DE DÉU DE LA GLEVA

El **dissabte 23 de setembre**, a les 20.00, concert de l'Orfeó Vigatà amb motiu del centenari de coronació de la Mare de Déu de la Gleva.

TERRITORI OLIBA

El **dissabte 23 de setembre**, a les 21.30, visita guiada amb espelmes al monestir de Santa Maria de l'Estany (Moianès).

PREGUEM PER LES INTENCIONS DEL PAPA

Perquè les persones que viuen al marge de la societat no siguin oblidades per les institucions i mai no siguin descartades

Toni Hervás, director de Ràdio Estel

CARME MUNTÉ MARGALEF

El dilluns 4 de setembre Ràdio Estel va iniciar una nova temporada, la 30ena de la seva història, la tercera amb el periodista Toni Hervás com a director. La gran novetat és Ànima Estel, el primer canal de temàtica religiosa cent per cent en català.

Què ens proposa Ràdio Estel per a aquesta nova temporada?

El plantejament que fem aquesta temporada passa per reforçar, d'una banda, la programació convencional, que ens permet arribar al conjunt de la societat, i de l'altra, potenciar el servei pastoral. Això darrer ho fem de dues maneres. La primera és mantenint l'oferta de la litúrgia del dia i la informació social i religiosa. Tots els programes que fan aquest tipus de servei es mantenen i, per exemple, en el cas de *Sense distància*, augmenten continguts. I la segona és amb la posada en marxa d'Ànima Estel, el primer canal de temàtica religiosa cent per cent en català que ofereix les 24 hores del dia un servei pastoral i uns continguts molt acurats. Els oients hi poden accedir a través de la web o de l'aplicació de Ràdio Estel. Ignasi Miranda, juntament amb David García, són les dues persones que vetllen per aquesta programació 24 hores.

Quins continguts es poden seguir en aquest nou canal?

La programació ofereix la litúrgia del dia i altres espais d'interès. Ràdio Estel compta amb una gran biblioteca de programes històrics que hem recuperat. Són programes que tenen plena vigència i que ajuden a completar una oferta que creiem que pot ser del màxim interès per a un públic que vol seguir contingut litúrgic i pastoral les 24 hores del dia.

La graella diària també compta amb dos vaixells insígnia com són *La Caravana* i *Fabricació pròpia*. Què ens ofereixen?

La graella diària comença amb l'evangeli, el rosari i les laudes. Des-

«Ànima Estel és el primer canal de temàtica religiosa cent per cent en català»

prés arriba *La Caravana*, de 8 a 14 h, amb Joan Trias, que ens ofereix la informació del dia i un espai més tipus magazín amb dues temàtiques prioritàries: la social i la cultural. Podem destacar seccions com *Filosofia millennial* amb Leo Espluga. A les 14 h, i durant mitja hora, Xavi Toscano dirigeix l'espai informatiu *Estel migdia*. I de 15 a 18 h és el torn de *Fabricació pròpia* amb Mercè Raga, un espai que barreja informació i entreteniment. A partir de les 18 h arriba *Sense distància*, l'informatiu social i religiós d'Ignasi Miranda, seguit de les vespres des de Montserrat i la missa des de la catedral de Barcelona. Pel que fa a la Fórmula Estel, cal destacar el major protagonisme de *Cocodrill club*, amb Albert Malla, cada dia de 21 a 22 h, així com l'acurada selecció musical que sempre ens ofereix María Sierra Rodríguez.

El cap de setmana presenta novetats?

El cap de setmana no canvia gaire. Dissabte continuem amb

una aposta molt clara pel món de les havaneres amb Gerard Carrión i el seu *Sons de la terra*; seguit per *Escola de família*, amb el patrocini de la Fundació Escola Cristiana de Catalunya; *La veu dels animals*, creat i dirigit per l'ONG Adda, i *Trotamundos*, amb Miquel Mercadal. Pel que fa al diumenge, destaquem el *Tot sardana*, *La taula de l'Evangeli* i la missa conventual de Montserrat del matí i de la catedral de Barcelona a la tarda.

Quina és l'empremta pròpia de Ràdio Estel dins del panorama radiofònic català?

L'empremta pròpia de Ràdio Estel és explicar des d'una visió cristiana i sense estar significats políticament tots els temes que afecten la societat. Convidem gent de tots els colors per tal de poder mostrar una fotografia molt real de la societat catalana. D'altra banda, Ràdio Estel també té l'avantatge de poder oferir continguts que per a l'Església són importants mentre que la resta de mitjans presenten de manera més tangencial i lleugera.

CONGRÉS inspira

PER A PARRÒQUIES
EN SORTIDA

Església Arxidiocesana
de Barcelona

DELEGACIÓ DIOCESANA
D'ANUNCI DE LA FE I D'INICIACIÓ
CRISTIANA

Amb el suport de

Catalunya
Cristiana

ràdio
estel

congresinspira.com

Divendres 17 i dissabte 18
de novembre de 2023
a la Salle Bonanova Barcelona